

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Allard Pierson Museum

Jaarverslag 2012

**ALLARD
PIERSON
MUSEUM**

waar archeologie de toekomst heeft!

Inhoudsopgave

Inleiding 18

Lijst van samenwerkingspartners in 2012 van het Allard Pierson Museum (instellingen en particulieren) 20

1 Onderwijs en onderzoek 23

- 1.1 Lopende onderzoeksprojecten 23
- 1.2 Onderwijsactiviteiten 26
- 1.3 Deelname aan wetenschappelijke meetings/congressen/symposia 27
- 1.4 Publicaties en lezingen 28
- 1.5 Wetenschappelijke nevenfuncties medewerkers 34
- 1.6 Onderzoeksoutput 36

2 Collecties 38

- 2.1 Aanwinsten 38
- 2.2 Bruiklenen 41
- 2.3 Ontsluiting 42
- 2.4 Conservering en restauratie 43
- 2.5 Fotografie 44

3 Publiekspresentaties 45

- 3.1 Bezoekersaantallen 45
- 3.2 Tentoonstellingen 47
- 3.3 Permanente opstelling 54
- 3.4 Erfgoedlaboratoria 54
- 3.5 Educatie 57
- 3.6 Publiciteit 57
- 3.7 Evenementen 62

4 Bedrijfsvoering 64

- 4.1 Personeel 64
- 4.2 Financiën 66
- 4.3 Museumwinkel 67
- 4.4 Gebouw 68

5 Vernieuwing Allard Pierson Museum 69

- 5.1 Voortgang 71
- 5.2 Uitvoering fase 2 71
- 5.3 Werkgroepen 72

6	Jaarverslag Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum 2012	74
6.1	Ledenbestand	74
6.2	Secretariaat	75
6.3	Schenken en aanwinsten	75
6.4	Publicaties	75
6.5	Activiteiten	75
6.7	Bestuur	76
6.8	Plannen	76

Jaaroverzicht

Allard Pierson Muuseum

in 12 links

Januari | **Etruskententoonstelling**

De tentoonstelling *Etrusken. Vrouwen van Aanzien – Mannen met Macht*, georganiseerd door het Allard Pierson Museum in samenwerking met het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden, was te zien tot en met 15 maart. Het bijzondere en succesvolle project werd door publiek, pers en het wetenschappelijke veld enthousiast ontvangen. De tentoonstelling zal in 2013 in Tongeren te zien zijn.

www.galloromeinsmuseum.be/tijdelijke-tentoonstellingen/de-etrusken---una-storia-particolare

700.000 vondsten uit de Amstel: De rivier als spiegel van de stad: archeologie van de Noord/Zuidlijn

Bij de aanleg van de Noord/Zuidlijn zijn alleen al op het stuk tussen de Dam en het Rokin 700.000 archeologische objecten gevonden. Tijdens de fototentoonstelling over de opgravingen werd in het UvA ErfgoedLab nagedacht over de vraag hoe deze objecten het beste kunnen worden getoond in een combinatie van fysieke objecten en virtuele verhalen.

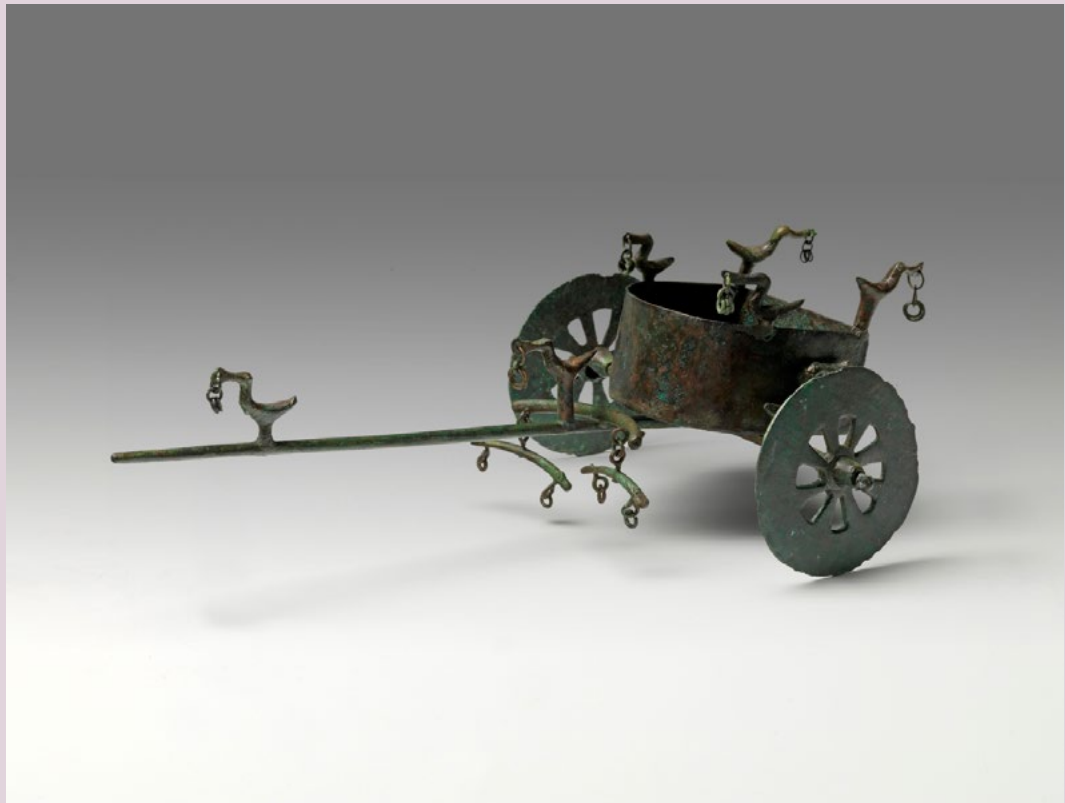
www.foliaweb.nl/amsterdam/700-000-vondsten-uit-de-amstel/

Maart | Verwerving miniatuur strijdwagen

Met steun van de Vereniging van Vrienden heeft het Allard Pierson Museum op de TEFAF antiekbeurs in Maastricht een miniatuur strijdwagen verworven, een Etruskisch grafgift uit de 8ste eeuw v. Chr. Deze aankoop was een mooi slotakkoord bij de succesvolle tentoonstelling *Etrusken. Vrouwen van aanzien – Mannen met macht.*

www.tefaf.com/DesktopDefault.aspx?tabid=15&tabindex=14&pressrelease=13439&presslanguage=5

April | Opening NewMediaLaboratory

De virtuele reconstructie van de Regolini-Galassitombe is het resultaat van het door de EU gefinancierde onderzoeksproject *Etruscanning*. In april werd deze reconstructie gepresenteerd in het NewMediaLaboratory in de vaste opstelling van het Allard Pierson Museum. Het project loopt tot en met mei 2013.

www.allardpiersonmuseum.nl/newmedialab.html

Mei | Paard & Ruiter

Vanaf 16 mei was in het Allard Pierson Museum de dubbeltentoonstelling *Paard & Ruiter – Van Homerus tot Djenghis Khan* te zien. In samenwerking met het LVR-LandesMuseum in Bonn kon de eigen klassieke collectie worden gespiegeld aan archeologische vondsten uit een recentere periode en een ander cultureel gebied. De tentoonstelling werd wegens succes verlengd tot en met 4 november.

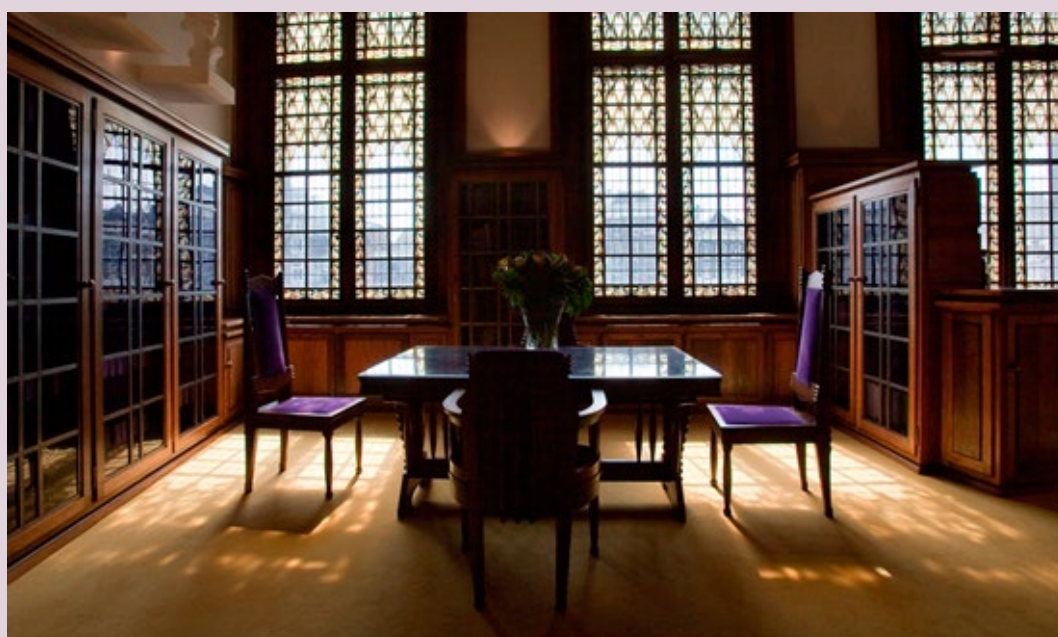
www.foliaweb.nl/organisatie/mongoolse-en-griekse-paarden-in-allard-pierson

Juni | Restauratie Senaatskamer afgerond

In mei-juni werd de Senaatskamer van het museum, de voormalige Griffiekamer van De Nederlandsche Bank, gerenoveerd met steun van het Amsterdams Universiteits Fonds (AUF). De donatie is afkomstig uit de Jaarfondscampagne 2012 van het AUF.

www.foliaweb.nl/organisatie/schenking-van-25-mille-aan-allard-pierson-museum/

Juli | ErfgoedLab #14: Archaeology Imagined

In het ErfgoedLab *Archaeology Imagined – Verbeelding van de Archeologie* werd hedendaagse vormgeving verbonden met bodemvondsten van oude culturen. Met dit esthetische experiment schuurden de praktijk van hedendaagse vormgevers en archeologen tegen elkaar zodat een vernieuwende blik op beide disciplines ontstond.

<https://www.facebook.com/events/205910922869311/>

Augustus | Toekenning meSch-subsidie

‘meSch’, is een vierjarig EU-project dat erfgoedprofessionals in staat wil stellen om op een laagdrempelige manier fysieke interactie met digitale objecten te realiseren. Opkomende technologieën zoals *Internet of things*, *smart objects* en *adaptive* verhaallijnen worden daarbij aangereikt als nieuwe manieren om cross-mediale content te ontsluiten.

<http://mesch-project.eu/>

September | Mongolië Festival

Op zondag 9 september bezochten ca. 300 personen het Mongolië Festival dat het Allard Pierson Museum organiseerde in nauwe samenwerking met Ulzii, de Mongools-Nederlandse Vereniging. De opening en afsluiting werden verzorgd door Oyun Angar, derde secretaris van de Ambassade van Mongolië in Brussel.

<http://mongolieblog.wordpress.com/tag/festival/>

Mongolië Festival
09.09.2012

Een middag vol Mongoolse cultuur tijdens het *Mongolië Festival* op zondag 9 september. Met onder andere de eerste Nederlandse Shagai kampioenschappen (traditioneel herdersspel), workshops kalligrafie door Lama E. Bai. Ri. Tu. Bao, optredens van de internationaal populaire muziekgroep Hosoo & Transmongolia (boventoonzang), een modeshow, de kinderteatervoorstelling *De kleine Nomade* en de *Ufonaut* door Gerry Arling & Harry Arling in een moderne yurt en nog veel meer.

Zondag 9 september 2012
13.00 – 17.30 uur
Allard Pierson Museum
Oude Turfmarkt 127, Amsterdam
Speciale toegangsprijs € 5
(festival, museum en de tentoonstelling
Paard & Ruiter - Van Homerus tot Djenghis Khan)

Kaarten voor het kindertheater zijn aan de kassa van de yurt op de dag zelf te koop: € 4,50 (exclusief toegang festival en museum)

Het Mongolië Festival is een nauwe samenwerking tussen vereniging Ulzii: Mongools - Nederlandse Vereniging www.ulzii.org en het Allard Pierson Museum.

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM
Allard Pierson Museum

SPONSOR VAN STICHTING 2012

ULZII MONGOOLS-NEDERLANDSE VERENIGING

© Jeroen Toekens, NomadLife

Oktober | **APm: themanummer 'Archeologisch verzamelen'**

In oktober verscheen nr. 107 van de Allard Pierson *mededelingen*, gewijd aan de verzamelgeschiedenis van de museumcollectie.

<http://dare.uva.nl/document/469191>

November | **Museumnacht**

Op de eerste zaterdag van november vindt elk jaar de Museumnacht plaats en dit brengt vele nieuwe bezoekers naar het Allard Pierson Museum. Dit jaar was het thema 'zintuigen'. In het museum konden bezoekers met eigen ogen zien hoe je een vis mummificeert.

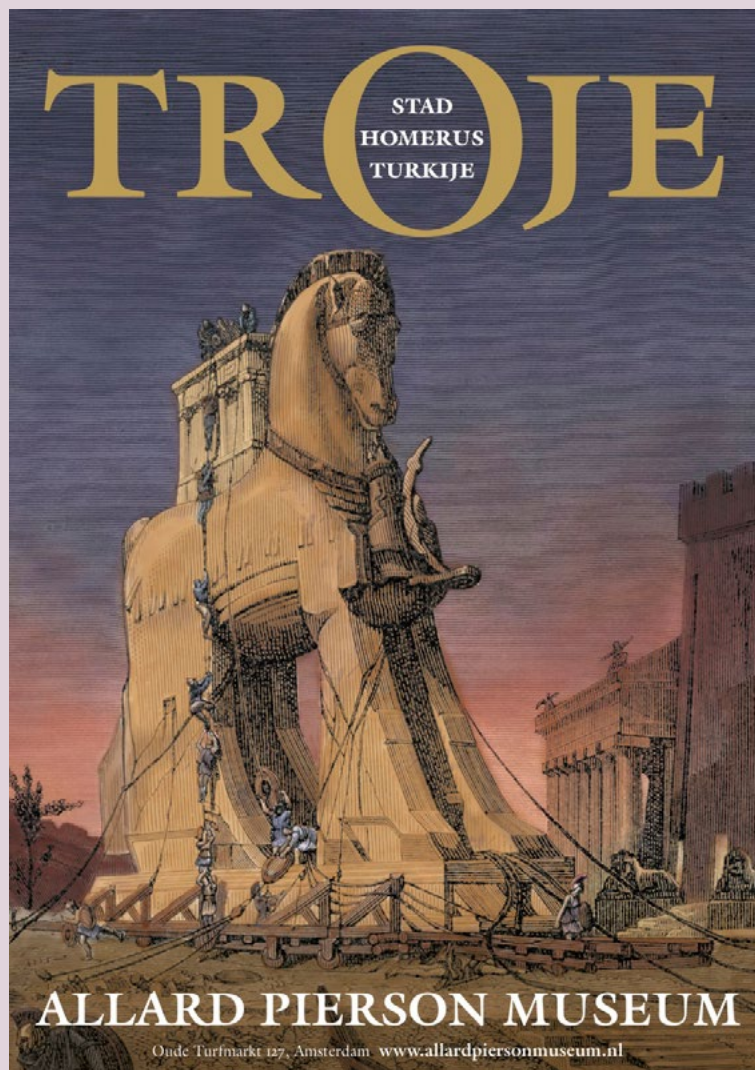
www.flickr.com/photos/museumnacht/8163555394/

December | **Opening Trojetentoonstelling**

De tentoonstelling *Troje. Stad, Homerus en Turkije* vormde de spectaculaire afsluiting van de feestelijke viering van 400 jaar diplomatieke betrekkingen tussen Turkije en Nederland. Op 6 december stond het publiek in lange rijen voor de deur van het Allard Pierson Museum om de feestelijke avondopenstelling bij te kunnen wonen.

www.trojeinamsterdam.nl

Missie

Het Allard Pierson Museum is het archeologiemuseum van de Universiteit van Amsterdam. We tonen de betekenis van oude beschavingen voor de hedendaagse Europese cultuur op een actuele en uitdagende manier. Dat doen we voor een zo groot mogelijk geïnteresseerd publiek, aan de hand van een archeologische topcollectie en in samenwerking met talentvolle studenten en excellente onderzoekers.

Foto: Monique Kooijmans

Inleiding

2012 was een enerverend jaar voor het Allard Pierson Museum, met als absoluut hoogtepunt de opening op 6 december van de Trojetentoonstelling, de spectaculaire afsluiting van het jaar waarin 400 jaar diplomatieke betrekkingen tussen Nederland en Turkije werden gevierd. Het jaar begonnen we nog met de uitloop van de Etruskententoonstelling een succesvolle samenwerking met het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. De oproep die de Raad voor Cultuur en de NMV doen om te komen tot meer samenwerking, brengt het museum al jaren in de praktijk en wordt onderstreept door deze twee tentoonstellingsprojecten. De lijst van samenwerkingspartners van het museum – binnen en buiten de Universiteit van Amsterdam – is in dit jaarverslag opgenomen en groeit nog elk jaar. Wat betreft *onderzoeksoutput* laat het jaar 2012 een substantiële stijging zien doordat twee door de EU gefinancierde projecten op stoom zijn gekomen en met name veel conference papers opleveren. Ook onze gastonderzoekers leveren een belangrijke bijdrage in de wetenschappelijke output. Daar komt bij dat in 2012 een derde EU-project is gehonoreerd, dat onder andere de aanstelling van twee PhD-kandidaten mogelijk maakt. De meerjarige subsidies vormen een belangrijk onderdeel van de eigen inkomsten, waarmee we tevens extra activiteiten kunnen uitvoeren.

Wat betreft *collecties* was het aantal verwervingen vergelijkbaar met voorgaande jaren. Met steun van de Vrienden werd een prachtige bronzen miniatuur strijdwagen verworven, een Etruskische grafgift uit de 8ste eeuw v. Chr. Het aantal inkomende bruiklenen was groot en het aantal uitgaande bruiklenen gemiddeld. De zorg voor de collecties en de tentoonstellingen blijft een punt van aandacht doordat het klimaat erg moeilijk te beheersen is. Alle ramen zijn nog steeds van enkel glas waardoor temperatuurschommelingen moeilijk zijn te voorkomen. Op het gebied van *publiekspresentaties* was 2012 een topjaar. Niet alleen steeg het aantal bezoekers voor het vierde achtereenvolgende jaar, tot meer dan 60.000 bezoekers, maar ook de winkelomzet en de aandacht in de pers vertonen een stijgende lijn. Het aanbod van publiekspresentaties was in 2012 dan ook zeer uitgebreid, met twee tot drie grote (internationale) tentoonstellingen, vier fototentoonstellingen in de gang, vijf ErfgoedLabs en meer dan twintig evenementen en lezingen.

De *bedrijfsvoering* laat een evenwichtig personeelsbestand zien dat vooral groeit door projecten. De financiën laten voor het museum een stabiel en evenwichtig beeld zien met een groeiend aandeel van de eigen inkomsten dat gebaseerd is op inkomsten via entrees, winkelopbrengst, meerjarige subsidies, eenmalige project-subsidies en sponsoring.

De *vernieuwing* van het Allard Pierson Museum is een proces van lange adem waarin we al een aantal jaren kleine stappen voorwaarts zetten. In april 2012 werd het NewMediaLab geopend, en in juni werd de gerestaureerde Senaatskamer in gebruik genomen. De aanleg van een mindervalidenlift en de verbouwing van het belendende trappenhuis werden voorbereid en de financiering daarvan is rond.

Nieuwe projecten en gesprekken met partijen (binnen en buiten de UvA) die het museum verder willen helpen gaan door, in samenspraak met de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum en het Amsterdams Universiteits Fonds. De *Vrienden van het Allard Pierson Museum* blijven de drijvende kracht achter grotere verwervingen en vormen een onmisbaar draagvlak voor het museum. Museum en Vrienden trekken samen op in het vergroten en realiseren van de ambities van het museum. In 2012 is in samenwerking met de Vereniging van Vrienden de ‘Senaat van het Allard Pierson Museum’ opgericht, een groep van maatschappelijke partners die het museum de komende vijf jaren willen steunen nu het een cruciale vernieuwingsfase ingaat.

In 2013 gaat de vernieuwing van het museum door. We starten dan het meSch-project, laten u *Eeuwig Egypte Experience* zien, we gaan een extra lift maken en verbouwen het aangrenzende trappenhuis.

Wim Hupperetz, directeur van het Allard Pierson Museum

Lijst van samenwerkingspartners in 2012 van het Allard Pierson Museum (instellingen en particulieren)

	<i>Binnen UvA (13)</i>	<i>Nederland (37)</i>	<i>Internationaal (32)</i>
<i>Onderwijs & Onderzoek</i>	- Amsterdams Archeologisch Centrum	- Universiteit Leiden - Universiteit Utrecht - Reinwardt Academie, Amsterdam	- APRE – Agency for the Promotion of European Research, Rome - Archeovision, CNRS, Bordeaux - CINECA, Interuniversity Consortium, Bologna
	- Algemene Cultuur Wetenschappen	- Roosevelt Academy, Middelburg	- CNR (National Research Council), Rome
	- Museumstudies	- HOVO, Amsterdam	- CULTNAT, Center for Documentation of Cultural and Natural Heritage, Cairo
	- Erfgoedstudies	- HOVO, Leiden	- Elektrotechnicki Fakultet Sarajevo
	- Mediastudies	- Radboud Universiteit Nijmegen	- Foundation of the Hellenic World, Athens
	- Oude geschiedenis (ACASA)	- NWO	- Fraunhofer IGD, Darmstadt
	- Conservering en restauratie	- NWO Mozaïek	- Kings's Visualisation Lab, Department of Digital Humanities, King's College London
	- Klassieke Taal en letterkunde	- Vrije Academie voor kunsthistorische onderwijs	- LUND University
	- Zwaartepunt Erfgoed en digitale cultuur		- Mercati di Traiano- Museo dei Fori Imperiali, Rome
	- Illustere School		- NOHO, Dublin
			- SEAV- Sociedad Espanola de Arqueologia Virtual, Sevilla
			- The Cyprus Institute, Nicosia
			- University of Brighton
		- Virtualware, Bilbao	
		- Visual Dimension, Ename	
		- British Museum, Londen	
		- Nederlands Instituut in Turkije, Istanbul	
		- Museo Gregoriano Etrusco, Musei Vaticani, Vaticaanstad	
		- Museo dell'Agro Veientano, Formello	
		- Villa Giulia, Rome	
<i>Uitgaande bruiklenen</i>	- Maagdenhuis	- Afrika Museum - Boijmans Van Beuningen - Natura Artis Magistra	- Fundación 'la Caixa', Barcelona en Madrid

	<i>Binnen UvA (13)</i>	<i>Nederland (37)</i>	<i>Internationaal (32)</i>
<i>Inkomende bruiklenen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Bijzondere Collecties 	<ul style="list-style-type: none"> - Bureau Monumenten en Archeologie, Amsterdam - Museon, Den Haag - EYE Film Instituut Nederland, Amsterdam - Hoogsteder & Hoogsteder, Den Haag - Rijksmuseum van Oudheden, Leiden - Collectie Robert Lunsingh Scheurleer - Turks Consulaat, Rotterdam - Collectie Günay Uslu - Frans Leidelmeijer B.V. - Collectie Jorrit Kelder - particuliere collecties 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedersächsisches Landesmuseum, Hannover - LVR-LandesMuseum, Bonn - Ministerie van Cultuur en Toerisme, Ankara - Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Çanakkale - Çorum Arkeoloji Müzesi, Çorum - Istanbul Arkeoloji Müzeleri, Istanbul - Gülbün Mesara Koleksiyonu, Istanbul - Staatliche Museen zu Berlin, Vorderasiatisches Museum en Museum für Vor-und Frühgeschichte, Berlin - Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, Brussel - Collectie Sevdet Serbest, Istanbul - Collectie Ömer Faruk Şerifoğlu, Istanbul
<i>Langdurig bruik- leengevers/ schenkers</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Dhr. F. Leidelmeijer - diverse particuliere schenkers die anoniem willen blijven 	
<i>Overig</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Jeroen Toirkens - Ulzii, Mongools-Nederlandse Vereniging - Stichting Made in Mongolia - Lars Boering/Lux Photo Gallery - Rijksmuseum van Oudheden - Nederlands Klassiek Verbond - Uitgeverij WBOOKS - Kunstschrift - Stichting Zenobia 	<p>Etruscanning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - CNR-ITABC (National Research Council), Rome - Visual Dimension, Ename - Gallo-Romeins Museum, Tongeren - LVR-LandesMuseum, Bonn
<i>ErfgoedLab</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Computermuseum 	<ul style="list-style-type: none"> - Bureau Monumenten & Archeologie (BMA), Amsterdam - Nederlands Instituut voor MediaKunst - Universiteit van Leiden 	<ul style="list-style-type: none"> - American School of Classical Studies at Athens

	<i>Binnen UvA (13)</i>	<i>Nederland (37)</i>	<i>Internationaal (32)</i>
<i>Fondsen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Amsterdams Universiteits Fonds (AUF) - Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum 	<ul style="list-style-type: none"> - Mondriaan Fonds - Prins Bernhard Cultuurfonds - SNS REAAL Fonds - VSBfonds - Stichting Charema - Fonds voor Geschiedenis en Kunst 	<ul style="list-style-type: none"> - EU – Cultuur Programma - EU – 7de Kaderprogramma
<i>Vrienden APM</i>		- 1000 leden	- 60 leden
<i>Sponsors</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Turks Verkeersbureau - Turkije-Nederland 400 jaar - Corendon Vliegvakanties - Sezer Tansuğ Sanat Vakfi - Labrys reizen - AGIAD 	

1 | Onderwijs en onderzoek

Inleiding

Het Allard Pierson Museum is het archeologiemuseum van de Universiteit van Amsterdam. Het is in 1934 ontstaan als studiecollectie met een nauwe personele verbinding met de afdeling Mediterrane Archeologie van de Universiteit van Amsterdam. Sinds 1999 is het museum geen onderdeel meer van de Faculteit der Geesteswetenschappen en meer specifiek van het Amsterdams Archeologisch Centrum (AAC) waar de mediterrane archeologen onder ressorteren. Toch wil het museum een betekenisvolle en waardevolle plek zijn voor onderwijs en onderzoek. Daarom is sinds enkele jaren het beleid van het museum er concreet op gericht om weer meer als onderzoeksinstituut te gaan fungeren, uiteraard in samenwerking met de collega's van de Faculteit der Geesteswetenschappen. In het bijzonder richten we ons op de studierichtingen Archeologie, Museumstudies, Erfgoedstudies en Mediastudies. Hier liggen op een breed terrein veel aanknopingspunten en kansen.

In 2012 werd het onderzoeksproject Tell Ibrahim Awad na acht jaar hervat, volgend op de toekenning van een NWO-subsidie in 2011 (zie 1.1). Verder maakt het museum deel uit van het Europees gefinancierde Network of Excellence over Virtuele musea (Virtual Museum Transnational Network – V-MusT.net), waaraan de vierjarige aanstelling van een promovendus verbonden is (zie 1.1). Een ander Europees gefinancierd project in het EU- cultuurprogramma onder de naam *Etruscanning* wordt uitgevoerd onder leiding van het APM en loopt tot 2013 (zie 1.1). De medewerkers van het museum zijn vaak betrokken bij onderzoeksprojecten en de conservatoren ondersteunen het onderzoek van verschillende collega's in binnen- en buitenland (zie 1.6).

1.1 | Lopende onderzoeksprojecten

Opgraving Tell Ibrahim Awad (NWO-financiering)

Begin 2011 is door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) subsidie verleend voor het hervatten van de opgravingswerkzaamheden op Tell Ibrahim Awad, onder auspiciën van het Allard Pierson Museum.

Tell Ibrahim Awad is een lage ruïneheuvel (Arabisch: *tell*) op een afgelegen plek in het centrale deel van de oostelijke Nijldelta. Van 1986 tot 2004 hebben er, met enkele onderbrekingen, opgravingen plaatsgevonden. Er is in Tell Ibrahim Awad gegraven op twee, ongeveer 100 m. van elkaar liggende plekken. Dat heeft een grafveld aan het licht gebracht, daterend van ca. 3000 tot 2000 v. Chr., en een opeenvolging van tempels, van 3400 tot 2000 v. Chr.

Het 16e opgravingsseizoen op Tell Ibrahim Awad vond plaats in oktober 2012. Deelnemers waren drs. Willem M. van Haarlem, opgravingsleider, drs. Ronald Leenheer, fotograaf/restaurator en dr. Jorrit Kelder, wetenschappelijk tekenaar. Vertegenwoordiger van het Ministry of State for Antiquities Affairs van Egypte was de heer Sayed Ahmed Ibrahim.

In dit studieseizoen is vooral gewerkt aan het opnieuw toegankelijk maken van de opgraving en de magazijnen, nadat het werk op deze site gedurende acht jaar had stilgelegen. Het magazijn is schoongemaakt, de elektra is hersteld en er hebben diverse reparaties en onderhoudswerkzaamheden plaatsgevonden. De twee ruimten in het magazijn zijn opnieuw ingedeeld, met een strikte scheiding tussen geregistreerde objecten en studieobjecten. Er is bovendien extra ruimte gecreëerd door overbodig schervenmateriaal af te stoten. Een aantal objecten bleek geselecteerd te zijn voor het Grand Egyptian Museum in Cairo, zonder raadpleging en naar onduidelijke criteria. Na controle en eventueel (her-)restauratie is een groot aantal objecten beter ingepakt in kisten. Verder is de documentatie van een aantal objecten gecontroleerd en zo nodig aangevuld. Tenslotte is een aantal objecten officieel geregistreerd. Het volgende opgravingsseizoen is gepland in 2013.

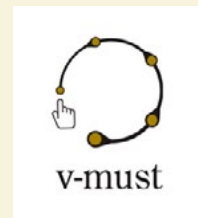
Conservator Willem van Haarlem aan het werk in Tell Ibrahim Awad.

Onderzoeksproject Virtual Museum Laboratory (EU financiering)

V-musT.net is een door de EU gefinancierd Europees *network of excellence* over virtuele musea. Het project heeft als doel instrumenten en ondersteuning te bieden aan de erfgoedsector bij het ontwikkelen van virtuele musea. Het Allard Pierson Museum is een van de achttien partners in dit samenwerkingsproject, dat is gestart in 2011 en loopt tot 2015.

Voor dit project is in het Allard Pierson Museum een promovendus aangesteld die zich gaat richten op de evaluatie van virtuele museumtoepassingen, de directeur is

lid van de Executive Board en in het kader van dit project worden in het museum regelmatig lokale Meetup-bijeenkomsten georganiseerd (18 maart (kick-off), 20 mei, 30 september en 9 december, ook te volgen via: <http://www.meetup.com/Virtual-Museum-Network-Amsterdam/>). De jaarlijkse review meeting vond van 10 tot 13 april plaats in Amsterdam, georganiseerd door het Allard Pierson Museum. In het kader van de geplande afsluitende tentoonstelling in 2014, onder andere in het Allard Pierson Museum, werd een bezoek gebracht aan het Nationaal Museum in Sarajevo (14 mei). In Sevilla vond een Executive Board Meeting plaats (20-22 juni) en op 15-16 september was een bijeenkomst op Cyprus. Op 18 oktober werd een House of Questions-meeting bijgewoond in Ename.

Evaluatie Etruscanning (EU-financiering)

In het project *Etruscanning* werken onder leiding van het Allard Pierson Museum musea en onderzoeksinstituten uit vier Europese landen samen om de mogelijkheden van nieuwe visualisatietechnieken te onderzoeken en toe te passen. *Etruscanning* is gestart in 2011, het wordt gefinancierd door het Cultuurprogramma van de Europese Unie en heeft een looptijd van twee jaar. Het project heeft twee hoofddoelstellingen:

- internationale samenwerking in de ontwikkeling van presentatietechnieken, die worden gepresenteerd tijdens een tentoonstelling in Nederland en België, voor permanent gebruik in de Italiaanse musea.
- 3D-visualisatie (scannen, reconstructie en projectie) van Etruskische graven en voorwerpen.

De 3D-visualisaties van *Etruscanning*, de virtuele reconstructie van de Regolini-Galassitombe, vormden in 2011-2012 een prominent onderdeel van de tentoonstelling over de Etrusken in het Allard Pierson Museum en het Rijksmuseum van Oudheden, en zullen in 2013 tijdens dezelfde tentoonstelling in het Gallo-Romeins Museum Tongeren te zien zijn. Na afloop van het project zullen deze visualisaties beschikbaar komen voor de Vaticaanse Musea, de Villa Giulia en het museum in Formello, onze partnermusea in Italië.

Op 2 en 3 februari vond in het Allard Pierson Museum een bijeenkomst plaats waarbij de evaluatie van het eerste testbed in de Etruskententoonstelling in Amsterdam en Leiden centraal stond. Op 26 juni was er in Rome een bespreking met de Villa Giulia en de Vaticaanse Musea over de integratie van deze virtuele reconstructie in hun vaste opstelling.

Tijdens de conferentie over Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA) in Portsmouth presenteerde Christie Ray twee papers over *Etruscanning* en Wim Hupperetz presenteerde enkele papers tijdens de Virtual Systems on MultiMedia (VSMM) conferentie in Milaan (zie ook 1.4).

De virtuele reconstructie van de Regolini-Galassitombe wordt voorlopig gepresenteerd en verder geëvalueerd in de Virtual Museum Laboratory op de tweede verdieping in de vaste opstelling van het Allard Pierson Museum. Op 4 en 5 april 2013 zal er een bijeenkomst zijn in Rome, ter afsluiting van dit tweejarige project.

1.2 | Onderwijsactiviteiten

Het museum participeert op verschillende manieren in het onderwijs van de Universiteit van Amsterdam. Dit doen we door toegangsfaciliteiten voor studenten Kunstgeschiedenis, Archeologie, Cultuurgeschiedenis, enz. De staf van het museum participeert in collegereeksen en begeleidt studenten bij onderzoek en stages.

Het Tentoonstellingspracticum (25 studenten Museumstudies) van de UvA, geleid door Günay Uslu en Laura Smeets, leidde tot inspirerende en wervende input voor de Trojetentoonstelling, de PR en de randprogrammering. De studenten waren verantwoordelijk voor het Paard van Troje, een kunstproject tijdens de Museumnacht, ze selecteerden tekstfragmenten voor de zogenaamde mythologische lijn in de tentoonstelling, ze droegen bij aan het programma voor de persreis, en ze ontwikkelden een 'Vliegende tentoonstelling' met tentoonstellingsgids voor de vliegtuigen van Corendon, sponsor van de tentoonstelling. Ook lanceerden de studenten de website www.trojeinamsterdam.nl en hebben ze plannen gemaakt voor Internationale Vrouwendag op 8 maart 2013. Deze onderdelen werden ontwikkeld in nauwe samenwerking met medewerkers van het Allard Pierson Museum en UvA Erfgoed.

Het kunstproject 'Paard van Troje' tijdens de Museumnacht. Foto Maarten Nauw.

Het museum ondersteunde vijf werkgroepen Project Tentoonstellen van studenten van de Reinwardt Academie. Iedere werkgroep maakte gefaseerd een Voorlopig Ontwerp voor een zaal in de tentoonstelling 'Eeuwig Egypte Experience', die in 2013 in het Allard Pierson Museum te zien zal zijn. Tentoonstellingscon-

servator was Willem van Haarlem, projectleider en contactpersoon was Marian Schilder. Bij dit project was ook de Afdeling Behoud & Beheer van UvA Erfgoed nauw betrokken. De presentatie van het Schetsontwerp was in november 2012; in januari 2013 volgt de presentatie van het Voorlopig Ontwerp.

René van Beek

voorjaar 2012 – werkgroep museumarcheologie samen met Mirjam Hoijtink, universitair hoofddocent Museumstudies aan de UvA. De werkstukken van de studenten waren het uitgangspunt voor artikelen in nummer 107 van de Allard Pierson *mededelingen*.

najaar 2012 – colleges oudheid (voortijd, Griekenland, Etrurië en Rome) voor de hoorcolleges Inleiding in de Kunstgeschiedenis

2012 – werkgroepen voor studenten van de master Conservering en Restauratie over Griekse en Romeinse keramiek, Romeins glas en restauratie van bronzen sculptuur

29 juni – lid van de examencommissie voor het onderdeel metaalrestauratie van de master Conservering en Restauratie

De volgende stagiaires werden door Van Beek begeleid: Laurien de Gelder (UvA) en Marissa van de Vrede (VU)

Willem van Haarlem

8 februari – Masterclass ‘Egyptische faience’ in het museumdepot voor studenten van de master Conservering en Restauratie van de UvA

Geralda Jurriaans-Helle

9 februari – ‘Woord in beeld: Overeenkomsten en verschillen in literaire en visuele verteltechnieken.’ Gastcollege voor studenten Klassieke Taal- en Letterkunde UvA

28 februari – Assistentie schervencollege voor studenten Art & Archeology of Greece van de Roosevelt Academy, Middelburg

Maart-april – Medewerking aan schervenpracticum voor studenten AAC van de UvA

14 maart – ‘Import van Griekse vazen in Etrurië.’ College in kader van cursus ‘Etrusken en Latijnen’ bij HOVO Leiden

9 november – Assistentie schervencollege voor studenten RU Nijmegen.

Begeleiding stagiaire Batya Petrutoni (UvA), die werkte aan de registratie van munten

1.3 | **Deelname aan wetenschappelijke meetings/congressen/symposia**

René van Beek

9 januari – Symposium ‘Sites in the City’, Rijksmuseum van Oudheden

15 februari – een socratische discussie, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort

20 april – jury van de finale van de landelijke Ken-je-Klassiekenquiz, Leiden

30 mei–6 juni – reisleider van een reis door Etrurië van de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum

3 november – Zenobiacongres ‘Troje – De stad, de oorlog, de legende’, Amsterdam

Wim Hupperetz

13 januari – Symposium ‘Funeraire archeologie’, AAC, Amsterdam

20 januari – Promotie Winfred van der Put, Universiteit van Gent

3 februari – Opponent bij promotie Joris Kila, Universiteit van Amsterdam

15 februari – Conferentie Creatieve Industrie, Arnhem

17 februari – Kroonlezing KNAW

3–5 september – VSMM-conferentie, Milaan

19 september – Digitaliseren met beleid (DEN), Madurodam Den Haag

21–24 september – Reis naar Caïro en Alexandrië in verband met Second LinkSCEEM – V-MUST thematic Workshop on Digital Cultural Heritage en de voorbereiding van de tentoonstelling ‘Eeuwig Egypte Experience’.

3 november – Zenobiacongres ‘Troje – De stad, de oorlog, de legende’, Amsterdam

14–17 november – Archeovirtual, Paestum

3 december – Digitaal Erfgoed Conferentie, Rotterdam

14 december – Romeinensymposium, VU Amsterdam

Willem van Haarlem

21–24 september – Reis naar Caïro en Alexandrië in verband met Second LinkSCEEM – V-MUST thematic Workshop on Digital Cultural Heritage en de voorbereiding van de tentoonstelling ‘Eeuwig Egypte Experience’

Geralda Jurriaans-Helle

27–31 maart – deelname conferentie ‘Homer and the Art of Storytelling’, Nederlands Instituut, Athene

Jorrit Kelder

11–14 december – ‘14e rencontre égéenne internationale, PHYSIS’ in het Institut National de l’Histoire de l’Art (INHA) te Parijs (naar aanleiding van de tentoonstellingen over de Etrusken en over Troje)

Birgit Maas

4–6 November – ‘VIII European Registrars Conference’, Edinburgh

1.4 | **Publicaties en lezingen**

Publicaties van het Allard Pierson Museum

De begeleiding van de publicaties van het Allard Pierson Museum is in handen van Paulien Retèl, projectleider publicaties, met uitzondering van de Allard Pierson mededelingen.

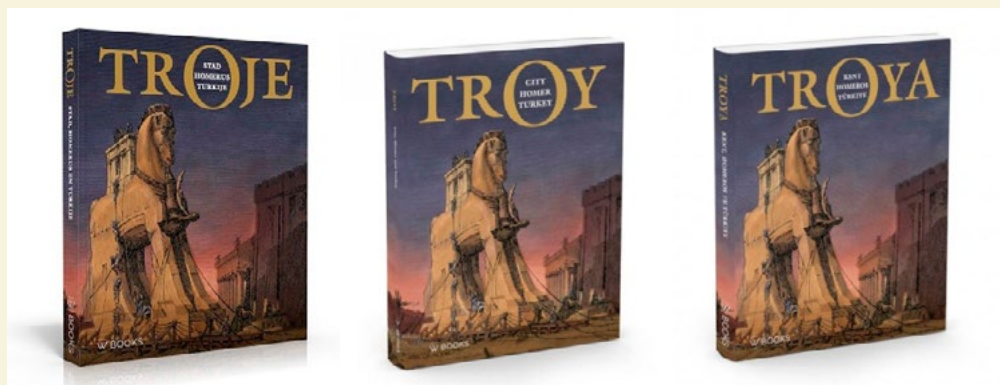
Bij de tentoonstelling ‘Paard & Ruiter’ verschenen twee publicaties. *Paard & Ruiter op de steppe van Mongolië*, een publiëksboek in samenwerking met uitgeverij

WBOOKS, handelde over de nomadische stepperuiters van Centraal-Azië en het Mongoolse keizerrijk van Djenghis Khan. Deze uitgave was gebaseerd op het boek *Steppenreiter*, de catalogus van het LVR-LandesMuseum. Over het Griekse gedeelte van de tentoonstelling verscheen een dubbelnummer van Allard Pierson *mededelingen*, gebaseerd op de eigen collectie van het museum.

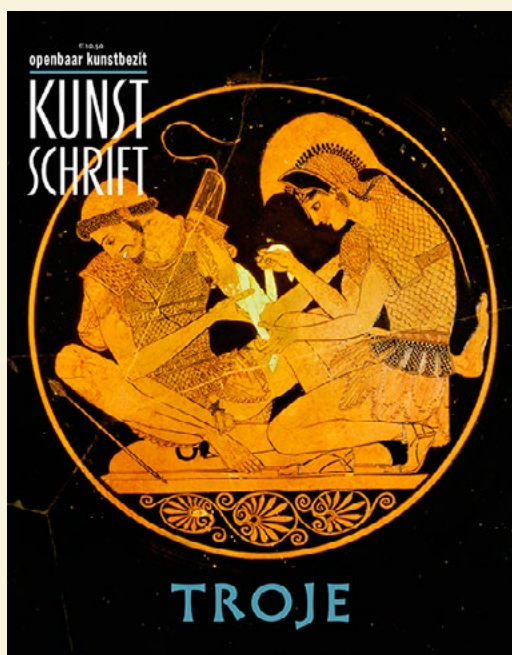

A. Battur, ambassadeur van Mongolië, en Mieke Zanen, secretaris van het College van Bestuur van de UvA, met het eerste exemplaar van de publicatie *Paard & Ruiter op de steppe van Mongolië*.

De samenwerking met WBOOKS werd voortgezet met de publicatie *Troje. Stad, Homerus en Turkije* in december. De redactie van deze uitgave bestond uit Günay Uslu, Jorrit Kelder, Ömer Faruk Şerifoğlu, René van Beek, Floris van den Eijnde en Gert Jan van Wijngaarden. De vormgeving was in handen van Miriam Schlick. Vanwege de samenwerking met Turkije werd aan dit boek niet alleen meegewerkt door diverse Turkse specialisten, maar verscheen deze uitgave zelfs in drie taaledities: Nederlands, Engels en Turks. Vrienden van het Allard Pierson Museum kregen deze uitgave, een bestseller voor uitgeverij WBOOKS in 2012, gratis aangeboden.

Ter gelegenheid van de Trojetentoonstelling verscheen een themanummer van *Kunstschrift* dat geheel gewijd was aan deze tentoonstelling. De inhoud hiervan kwam tot stand in samenwerking met de inhoudelijk verantwoordelijken van de tentoonstelling en auteurs van de tentoonstellingspublicatie. Eveneens in december verscheen nummer 107 van de Allard Pierson *mededelingen*, een themanummer over verzamelen. In de zomer werd het Jaarverslag 2011 afgerond en geplaatst op de website van het museum: <http://www.allardpiersonmuseum.nl/collecties/geschiedenis/jaarverslag2011.pdf>

Publicaties

René van Beek

- R. van Beek, 'Paarden in gips', in: Allard Pierson *mededelingen* 105/106, 22-26.
 R. van Beek, 'aanwinsten', in: Allard Pierson *mededelingen* 107, 14-18.
 R. van Beek, 'Als grote zwermen gonzende vliegen... De Trojaanse nalatenschap', in: *Kunstschrift* 56- 6, 8-20.
 R. van Beek (e.a.) redactie van *Troje. Stad, Homerus en Turkije* (Zwolle 2012).

Willem van Haarlem

- W. van Haarlem, 'Uncommon pottery from Tell Ibrahim Awad', in: *Göttinger Miszellen* 233 (2012), 91-93.
 W. van Haarlem, 'Tell Ibrahim Awad' and 'Foundation Deposits' [entries] in: *The Encyclopedia of Ancient History* (Malden 2012).

Wim Hupperetz

- S. Pescarin, M. Wallergård, W. Hupperetz, A. Pagano, C. Ray, 'Archeovirtual 2011: An evaluation approach to virtual museums' in: *Virtual Systems and Multimedia (VSMM), 2012 18th International Conference on 2-5 Sept. 2012*, 25-32.

- S. Pescarin, W. Hupperetz, A. Pagano, C. Ray, M. Wallergård, 'Evaluating Virtual Museums: Archeovirtual Case Study' in: *Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA)*, 2012, 27 March 2012.
- D. Pletinckx, E. Pietroni, W. Hupperetz, C. Ray, A. Palombini, R. Carlini, 'Etruscanning 3D Project: the 3D Reconstruction of the Regolini-Galassi Tomb as a Research Tool and a New Approach to Storytelling' in: *Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA)*, 2012, 27 March 2012.
- W. Hupperetz, R. Carlini, D. Pletinckx, E. Pietroni, 'Etruscanning 3D project. The 3D reconstruction of the Regolini Galassi Tomb as a research tool and a new approach in storytelling' in: *Proceedings Arqueologica 2.0*, Sevilla 20-22 June, 2012.
- W. Hupperetz, 'Verzamelen: wisselende perspectieven' in: Allard Pierson *mededelingen* 107 (2012) 1-5.
- W. Hupperetz, O. F. Şerifoğlu, 'Voorwoord', *Troje. Stad, Homerus en Turkije* (Zwolle 2012), 10-11.

Geralda Jurriaans-Helle

- G. Jurriaans-Helle, negen lemmata over voorwerpen van het Allard Pierson Museum in: *Antes del Diluvio. Mesopotamia 3500-2100 A.C.*, tentoonstellings-catalogus Barcelona 2012-2013 en Madrid 2013.
- G. Jurriaans-Helle, 'Man en paard-en-wagen. Interview met Professor Joost Crouwel', in: Allard Pierson *mededelingen* 105/106 (2012) 11-13.
- G. Jurriaans-Helle, 'De teugels in handen', in: Allard Pierson *mededelingen* 105/106 (2012) 26-28.
- G. Jurriaans-Helle, 'Hippalektryon', in: Allard Pierson *mededelingen* 105/106 (2012) 17.
- G. Jurriaans-Helle, 'De 'kwestie Collectie Mevr. Z. Het Allard Pierson Museum in oorlogstijd', in: Allard Pierson *mededelingen* 107 (2012) 10-13.
- G. Jurriaans-Helle, 'Aangetroffen in de collectie', in: Allard Pierson *mededelingen* 107 (2012) 5.
- G. Jurriaans-Helle, 'Een goede reden om te schenken', in: Allard Pierson *mededelingen* 107 (2012) 9.
- G. Jurriaans-Helle, 'Collectie verlaat het museum', in: Allard Pierson *mededelingen* 107 (2012) 29.
- G. Jurriaans-Helle, 'Het kastje van Kist', in: *Interne Nieuwsbrief UvA Erfgoed*.
- G. Jurriaans-Helle, 'Aanwinsten uit Iran', in: *Interne Nieuwsbrief UvA Erfgoed*.
- Facebook (Alexander_de_Grote) en Twitter (Alexander_Grote): van 1 januari tot 12 mei 2012 dagelijkse verhalen over verschillende goden en helden, en van 1 oktober t/m 31 december 2012 (en doorlopend in 2013) het verhaal van de Trojaanse Oorlog.

Jorrit Kelder

- G. Uslu, J. Kelder, O. F. Şerifoğlu (hoofdredactie, alsmede auteur van drie hoofdstukken), *Troje. Stad, Homerus en Turkije* (Zwolle 2012)
- J. Kelder, 'Horseback riding and cavalry in Mycenaean Greece' in: *Ancient West and East* 11 (2012).

- J. Kelder, 'Review of Andreas Schachner, *Hattuscha, Auf der Such nach dem sagenhaften Grossreich der Hethiter* in: *Bibliotheca Orientalis* 69 2/3 (2012).
- J. Kelder, 'De Paarden van Argos. Ruiters en Ruitelij in het Myceense Griekenland' in: Allard Pierson *mededelingen* 105 (2012)
- J. Kelder, 'Een Olijfbom voor de Farao. Myceense diplomatieke contacten in de Late Bronstijd' in: *Phoenix* 58/1 (2012).

Christie Ray

- S. Pescarin, M. Wallergård, W. Hupperetz, A. Pagano, C. Ray, 'Archeovirtual 2011: An evaluation approach to virtual museums' in: *Virtual Systems and Multimedia (VSMM), 2012 18th International Conference on 2-5 Sept. 2012*, 25-32.
- S. Pescarin, W. Hupperetz, A. Pagano, C. Ray, M. Wallergård, 'Evaluating Virtual Museums: Archeovirtual Case Study' in: *Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA), 2012, 27 March 2012*.
- D. Pletinckx, E. Pietroni, W. Hupperetz, C. Ray, A. Palombini, R. Carlini, 'Etruscanning 3D Project: the 3D Reconstruction of the Regolini-Galassi Tomb as a Research Tool and a New Approach to Storytelling' in: *Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA), 2012, 27 March 2012*.
- W. Hupperetz, R. Carlini, D. Pletinckx, E. Pietroni, 'Etruscanning 3D project. The 3D reconstruction of the Regolini Galassi Tomb as a research tool and a new approach in storytelling' in: *Proceedings Arqueologica 2.0, Sevilla 20-22 June, 2012*.

Lezingen en rondleidingen

René van Beek

- 31 maart – Lezing over antieke muziek voor de MuseumJeugdUniversiteit.
- 13 november – Lezing over het Allard Pierson Museum, Barlaeus Gymnasium, Amsterdam

In het kader van de Etruskententoonstelling hield René van Beek op vele plaatsen in Nederland lezingen, veelal georganiseerd door het Nederlands Klassiek Verbond, o.a. 11 januari in Rotterdam, 31 januari in Leeuwarden, 1 februari in Uithoorn, 2 februari in Amstelveen.

Lezingen in het kader van de Troje-tentoonstelling, o.a. 13 november in Hilversum en 2 december in het museum.

Vele lezingen in het museum naar aanleiding van de tentoonstellingen over de Etrusken en over Troje voor Museumkaarthouders, de HOVO (21 februari), de Illustere School (9 maart).

Willem van Haarlem

- 20 januari – Lezing 'Tell Ibrahim Awad' op het symposium 'Nederlandse Archeologie in het Middellandse Zeegebied en het Nabije Oosten' in de Universiteitsbibliotheek, Amsterdam.
- 24-28 september – Jaarconferentie van het (ICOM-) Comité Internationale pour l'Égyptologie

25 september – Lezing ‘The Papyrus Puzzle’ bij die gelegenheid; tevens dagdeel-voorzitter

Wim Hupperetz

10 februari – Opening ErfgoedLab #11, 700.000 vondsten uit de Amstel over opgravingen Metrostratation Rokin, APM

8 maart – Inleiding bij de Allard Pierson Lecture door Edhem Eldem

30 maart – Lezing bij afsluiting ErfgoedLab #11, 700.000 vondsten uit de Amstel

24 mei – Lezing ‘Present Past: the Second Life of Cultural Heritage’, seminar zwaartepunt Cultural Heritage and Identities, UvA

2 juni – Rondleiding tijdens Universiteitsdag Amsterdam

4 september – Lezing ‘The Regolini Galassi tomb: 3D reconstruction as a research tool’, VSMM-conferentie, Milaan

19 september – Dagvoorzitter conferentie ‘Digitaliseren met beleid’, DEN, Den Haag

24 september – Lezing ‘What are Virtual Museums & added value to regular museums’, Second LinkSCEEM – V-MUST thematic Workshop on Digital Cultural Heritage, Alexandrië

2 oktober – Lezing ‘Heritage and Digital Culture’, Onderzoeksseminar AAC, Amsterdam

18 oktober – Lezing tijdens House of Questions, V-MusT, Ename

8 november – Lezing ‘15 jaar digitalisering. Een abc-tje’, Rijksmuseum van Oudheden, Leiden

3 december – Paneldiscussie Digitaal Erfgoed Conferentie, Rotterdam

G. Jurriaans-Helle

29 maart – How to tell a story in one picture? Narrative techniques in Attic Black-figure vase painting’, lezing op conferentie ‘Homer and the Art of Storytelling’, Nederlands Instituut, Athene.

17-27 april – zes lezingen over mythologische onderwerpen in het kader van de Week van de Klassieken (2012)

21 mei – rondleiding voor een groep blinden en slechtzienden over de tentoonstelling ‘Paard & Ruiter’.

7 oktober – ‘Heeft het paard van Troje echt bestaan?’ Lezing voor de MuseumJeugdUniversiteit in het APM.

11 oktober – inleiding en presentatie van het archeologisch materiaal tijdens studiemiddag rond de presentatie van M. Bessios, Y. Tzifopoulos en A. Kotsonas, *METHONE I: Inscriptions, graffiti and trademarks on Geometric and Archaic pottery from the ‘Hypogeion’*.

Verschillende lezingen over de Etrusken en rondleidingen voor speciale groepen over de vaste opstelling, de gipsenzolder en de tijdelijke tentoonstellingen ‘Etrusken’, ‘Paard & Ruiter’ en ‘Troje’.

1.5 | Wetenschappelijke nevenfuncties medewerkers

René van Beek

lid redactie Allard Pierson *mededelingen*

Wim Hupperetz

voorzitter Veni-commissie, NWO (vergaderingen op 16 februari, 10 mei, 21 mei, 23 mei, 21 juni)

lid wetenschappelijk comité Archeovirtual (Paestum)

lid executive board en museum advisory board Virtual Museum Transnational Network

voorbereidingscommissie Allard Pierson Lecture

lid redactie *Medieval Modern Material Matters*

lid redactie Allard Pierson *mededelingen*

Geralda Jurriaans-Helle

lid redactie Allard Pierson *mededelingen*

buitenpromovenda bij de Leerstoelgroep Klassiek Griekse Taal- en Letterkunde van de UvA aan een proefschrift over 'Visual formulas in Attic black-figure vase painting'. In het kader hiervan volgde zij de cursus 'Academic English' en 'Bloggen en twitteren voor academici'.

Overige nevenfuncties

René van Beek

Bestuurslid Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum

Wim Hupperetz

Voorzitter Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum

Bestuurslid Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum

Geralda Jurriaans-Helle

tot 1 juli 2012 voorzitter van de Gemeenschappelijke Ondernemingsraad voor de Centrale Eenheden van de Universiteit van Amsterdam.

EHBO-er en ploegleider binnen de BHV-organisatie van UvA Erfgoed

Externe en collegiale contacten

René van Beek

11 januari – bijeenkomst over onderzoek naar gipsen beelden, Rijksmuseum Amsterdam

7–10 mei – Bezoek aan Istanbul en Troje i.v.m. organisatie bruiklenen Trojetentoonstelling

2–4 juli – Bezoek aan Berlijn i.v.m. organisatie bruiklenen Trojetentoonstelling

juli – met hulp van dr. L. Meegens en dr. T. Beentjes van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de opleiding Conservering en restauratie van de UvA is een

bronzen Etruskisch karretje uit de 8ste eeuw v. Chr. (APM 16.814) uitgebreid onderzocht, gescand en geröntgend
september – Controleur Luchtvaart bij DGM (Dangerous Goods Management), Amsterdam Museum
4-7 november – persreis Trojetentoonstelling

Wim Hupperetz

25 januari – Opening tentoonstelling ‘Steppenkrieger’, LVR-LandesMuseum Bonn
7 februari – Afspraak met Rüstem Aslan, opgravingsleider Troje
29 februari – Ontvangst Francesco Azzarello, ambassadeur van Italië
15 maart – Opening TEFAF, Maastricht
29 maart – Afspraak met Adele Oppenheim, curator Egyptian Art, Metropolitan Museum, New York
17 april – Ontvangst Özgür Özaslan, staatssecretaris van het Ministerie van Cultuur en Toerisme van Turkije.
20 april – Ontvangst Georgio Kalinski, Ministerie van Cultuur, Republiek Macedonië
6-9 mei – Bezoek aan Istanbul en Ankara i.v.m. organisatie bruiklenen Trojetentoonstelling
20 mei – Optreden in radioprogramma OVT over ‘Paard & Ruiters’
22 mei – Ontvangst Francesco Azzarello, ambassadeur van Italië
29 mei – Optreden RTV Noord-Holland, over ‘Paard & Ruiters’
19 juni – Lid interviewcommissie meSch-voorstel, EU-commissie, Luxemburg
26 juni – *Etruscanning*-meeting, Rome
27-28 juni – *V-MusT*-meeting, Rome
2-4 juli – Bezoek Berlijn, i.v.m. organisatie bruiklenen Trojetentoonstelling
6 september – Bijeenkomst over Franken-Kopten project (met Nederlandse, Duitse en Ierse collegae)
14 september – Lustrumcongres vakgroep Europese cultuurwetenschappen, UvA, Felix Meritis, Amsterdam
21-25 september *Bezoek aan Nederlands-Vlaams Instituut Caïro*
1 oktober – Aftrap ACASA, Felix Meritis, Amsterdam
12 oktober – Uitreiking Prijs voor de Vrije Schilderkunst, Amsterdam
18 oktober – House of Questions, *V-Must*, Ename
23 oktober – Opening CLICK, Dutch Designweek, Eindhoven
24 oktober – Ontvangst Business Festival Mongolië, APM
9 december – Hosting radioprogramma OVT over ‘Troje’, APM
14 december – Oratie Rens Bodt, Amsterdam
19 december – Presentatie Allard Pierson *mededelingen* 107

Geralda Jurriaans-Helle

23 februari – ontvangst Sabine Schrenk (Universiteit van Bonn) i.v.m. Koptische weefsels
5 april – ontvangst Alexandra Villing (British Museum) i.v.m. het Naucratisproject
27 april – ontvangst Lambrini Koutoussaki i.v.m. voor Romeinse lampen en funeraire voorwerpen

26–27 juli – analyse met behulp van röntgenfluorescentieapparatuur van Amsterdamse en Venetiaanse kralen uit de museumcollectie door prof. Carla Vogt, Marie Schulze en dr. Robert Lehmann van de Leibniz Universität Hannover, Institut für Anorganische Chemie, AK Archäometrie en Tijmen Aukes van het Biblisch-Archäologisches Institut Wuppertal. Doel was een herkomstanalyse te maken zodat kralen uit opgravingen in Jordanië ermee vergeleken konden worden.

15 november – Marine Raudin voor controle van scherven uit het Louvre die bij het APM in bruikleen zijn.

Gedurende het hele jaar contact met het Bijbels Museum en het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem over een drievoudige tentoonstelling (2013), een initiatief van FemArtmuseum, met als gezamenlijk thema levenskracht en het vrouwelijke.

Advies aan het Afrika Museum bij de keuze van objecten voor de tentoonstelling ‘Goddelijk en Griezellig, het geheim van de slang’ (vanaf 7 april 2012), het Gallo-Romeins Museum in Tongeren (België) bij de keuze van Griekse en Etruskische objecten voor de tentoonstelling ‘De Etrusken’ (2013), en het Ausstellungszentrum Rosenheim (Duitsland) bij de keuze van objecten voor de tentoonstelling ‘Alexander der Grosse’ (2013). Assistentie bij objectkeuze voor EfgoedLab ‘The Living Dead’.

Ron Leenheer

2 en 3 oktober – Stof-Workshop in het kader van de Beveiligingsopleiding Controleur Luchtvaart bij DGM (Dangerous Goods Management), Amsterdam Museum.

Marian Schilder

25–26 januari – LVR-LandesMuseum Bonn, in verband met opening en overname tentoonstelling ‘Steppenkrieger’

6–9 mei – Bezoek aan Istanbul en Troje i.v.m. organisatie bruiklenen Trojetentoonstelling

1.6 | **Onderzoeksoutput**

Op basis van het rapport *Research Quality Assessment 2006-2011* van de Faculteit der Geesteswetenschappen is in onderstaande tabel de onderzoeksoutput van het Allard Pierson Museum geregistreerd. Het museum richt zich op twee domeinen: het onderzoek rondom de museumcollectie (archeologie) en de onderzoeksprojecten op het gebied van nieuwe media en erfgoed.

Het Allard Pierson Museum heeft formeel geen onderzoekstaf, maar heeft wel een PhD-candidate en twee conservatoren in dienst die een proefschrift voorbereiden. Daardoor scoort het museum vooral goed op non-refereed artikelen en in de organisatie van conferenties, prijzen en mediaoptredens.

<i>Allard Pierson Museum</i>	<i>2011 APM</i>	<i>2012 APM</i>
Refereed artikelen	1	3
Non-refereed artikelen	7	13
Boeken		
Geredigeerde boeken	1	1
Boek hoofdstukken	1	3
PhD thesis		
Conference papers		5
Andere onderzoeks output		
Professional publicaties	1	3
Publicaties voor breed publiek	4	3
Redactie lidmaatschappen (Tijdschriften)	5	4
Conferentie organisatie, prijzen, mediaoptredens	12 (2+0+10)	18 (1+2+15)
Totale output	32	53

2 | Collecties

Inleiding

Op de afdeling Beheer en Behoud is in 2012 hard gewerkt aan collectieregistratie, restauraties, depotbeheer en bruikleenverkeer. Met name de grote Trojetentoonstelling zorgde voor veel werkdruk. De afdeling Beheer en Behoud werkt voor het Allard Pierson Museum, Bijzondere Collecties en de externe Erfgoedcollecties van de Universiteit van Amsterdam. In 2012 hebben bijna alle medewerkers van afdeling Beheer en Behoud een opleiding gevolgd bij Beveiligingsopleiding Luchtvaart van DGM (Dangerous Goods Management) in het kader van de nieuwe wetgeving Veilig Luchtvrachtverkeer.

Geralda Jurriaans-Helle, Sandra Marsfelder en Birgit Maas zaten in 2011 in de expertisegroep Beheer en behoud. Geralda Jurriaans-Helle maakte deel uit van de taakgroep Itemontsluiting. René van Beek zit namens het museum in de expertisegroep collectievorming van UvA Erfgoed.

2.1 | Aanwinsten

Aankopen

16.814 Etruskisch wagenmodel, aangekocht in maart 2012 door de Vereniging van Vrienden Allard Pierson Museum in samenwerking met het Allard Pierson Museum

Van Antiekhandel Frans Leidelmeijer verwierf het museum een tafel met vier stoelen. Deze meubels, ontworpen door de Amsterdamse School architect F.A. Warners, hebben een plaats gekregen in de Senaatskamer, de in oude luister herstellde voormalige Griffiekamer van De Nederlandsche Bank (zie 5.2).

Etruskisch wagenmodel, 8ste eeuw v.Chr. (APM 16.814).

Schenken

Op 17 januari is door de Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam aan het Allard Pierson Museum in beheer overgedragen een collectie papyri en mummielabels, met bijbehorende documentatie en het ladenblok waarin de collectie wordt bewaard.

In februari kreeg het museum van penningkunstenaar F. Van der Veld een moderne 'Auguralis' penning naar aanleiding van de succesvolle Etruskententoonstelling (APM 16.880).

Ook in februari ontving het museum van een particuliere verzamelaar een collectie penningen met afbeeldingen van de sculpturen van het Parthenon (APM 16.879).

Tekening van een beeld uit de gipsencollectie (APM 16.179) door Jacoba Haas, 1989. Het origineel is een Priaposbeeld uit Herculaneum dat zich in het archeologisch museum te Napels bevindt.

Een verzamelaar van voorwerpen uit het Nabije Oosten schonk het museum in maart onder meer een fraaie amlasjbeker uit ca. 1000 v. Chr. uit het antieke Perzië (APM 16.809) en een Mesopotamische knotskop (APM 16.807) uit het derde millennium v. Chr.

- 16.805 Egyptische vaas, Egypte, Nieuwe Rijk, 18de dynastie.
- 16.806 Egyptische knotskop, witte steen.
- 16.807 Mesopotamische knotskop, zwarte steen.
- 16.808 Bronzen antilope, Luristan, 900 v.Chr.
- 16.809 Bikonische beker met 2 oren, Amlasj, 1000 v.Chr.
- 16.811 Vogel van aardewerk.

Uit het legaat van mevrouw A. Frank-van Westrienen ontving het museum in mei 2012 een prachtige en bijzondere collectie Grieks aardewerk. De verschillende Griekse vazen met beschilderingen in de zwartfigurige en de roodfigurige techniek vormen een belangrijke aanvulling op de rijke collectie die het museum reeds heeft:

- 16.815 Schenkkan, Cypriotisch, 8ste-7de eeuw v.Chr.
- 16.816 Kannetje, Daunisch, 3de eeuw v.Chr.
- 16.817 Halsamfoor, Attisch, zwartfigurig, Red Line Painter, bruidsstoet, 510-500 v.Chr.
- 16.818 Lekyth, Attisch, roodfigurig, gevleugelde vrouw, 5de eeuw v.Chr.
- 16.819 Bandcup, Attisch, zwartfigurig, Sirenen en mantelfiguren, ca. 525 v.Chr.
- 16.820 Lekyth, Attisch, zwartfigurig, hopliet en Skyth, ca. 510 v.Chr.
- 16.821 Oinochoë, geribd, 4de-3de eeuw v.Chr.
- 16.822 Lekyth, Attisch, zwartfigurig, Edinburgh Painter, gescheiden gevecht, ca. 500 v.Chr.
- 16.823 Kylix, Attisch, roodfigurig, vèrspringer, 400-375 v.Chr.
- 16.824 Aryballos, Korinthisch, Sirene en zwaan, 6de eeuw v.Chr.
- 16.825 Alabastron, Korinthisch, Sirenen, ca. 640 v.Chr.
- 16.826 Miniatuur hydria, zwartfigurig, stier, 550-540 v.Chr.
- 16.827 Askos, Campaans, CA Painter, vrouwenhoofden, 350-325 v.Chr.

- 16.828 Halsamfoor, Attisch, zwartfigurig, Diosphos painter, hopliet tussen centauren, 500-490 v.Chr.
- 16.829 Oinochoë, Cypriotisch, 750-600 v.Chr.
- 16.830 Aryballos, Korinthisch, ruiter te paard, ca. 575 v.Chr.
- 16.831 Oinochoë, Attisch, zwartfigurig, gehurkte hoplieten, ca. 500 v.Chr.
- 16.832 Kylix, Attisch, zwartfigurig, Leafless Groep, Dionysos en satyrs, 500-475 v.Chr.
- 16.833 Drievoet pyxis, Attisch, roodfigurig, Painter of London D 12, vrouwen, 440-420 v.Chr.
- 16.834 Komastenschaal, Attisch, zwartfigurig, KY Painter, ca. 570 v.Chr.

Een goede vriendin van het museum schonk in november onder meer een aantal interessante bronzen voorwerpen uit de Griekse oudheid. Vaatwerk werd niet alleen van aardewerk, maar ook van brons gemaakt waarbij dezelfde vormen werden gebruikt. Bronzen exemplaren zijn echter minder vaak bewaard gebleven omdat het materiaal werd omgesmolten. Een wijnkan (16.840), een beker (16.842) en een olieflesje of aryballos (16.839) zijn nu niet alleen in aardewerk maar ook in brons in het museum vertegenwoordigd.

- 16.835 Gnathia pelikè met dubbelhobo, xylofoon en waaier, 320-310 v.Chr.
- 16.836 Grieks alabastron van kernglas, blauw met lichtblauwe en gele versiering, 5de eeuw v.Chr.
- 16.837 Yortan pyxis met deksel, 2300 v.Chr.
- 16.838 Korinthische aryballos met 3 komasten, 600 v.Chr.
- 16.839 Bronzen aryballos, 6de eeuw v.Chr.
- 16.840 Bronzen oinochoe met eivormig lichaam, 5de eeuw v.Chr.
- 16.841 Etruskische skyphos van bucchero sottile, 6de eeuw v.Chr.

- 16.842 Bronzen omphalos beker, Macedonië, 400-350 v.Chr.
- 16.843 Bronzen geometrische hanger met vogels en belletjes, 8ste eeuw v.Chr.

December 2012 schenking particuliere collectie

- APM 16.849 Syrisch plankidool met kettingen, crèmekleurig aardewerk, 2000 v.Chr.
- APM 16.850 Zittende vrouwenfiguur, handen onder borsten, crèmekleurig aardewerk, met rode strepen (Tell Halaf-stijl)

Langdurige bruiklenen

Van Antiekhandel Frans Leidelmeijer ontving het museum een plafonnière in langdurig bruikleen (IB2012-22). Deze lamp, heeft een plaats gekregen in de Senaatskamer, de in oude luister herstelde voormalige Griffiekamer van De Nederlandsche Bank.

2.2 | **Bruiklenen**

In 2012 waren er voor de afdeling Beheer en Behoud grote uitdagingen in verband met inkomende bruiklenen voor de grote tentoonstellingen ‘Paard & Ruiters’ en ‘Troje. Stad, Homerus, Turkije’.

Uitgaande bruiklenen

- 2012-01 Fundación ‘la Caixa’, Barcelona en Madrid: 16 objecten voor tentoonstelling

- 2012-03 Afrika Museum, Berg en Dal: 16 objecten voor tentoonstelling
- 2012-04 Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam: 1 object voor een tentoonstelling
- 2012-06 Natura Artis Magistra, Amsterdam: 1 object voor tentoonstelling

Inkomende bruiklenen

Voor de tentoonstelling ‘Paard & Ruiters’ dankt het museum de volgende bruikleengevers: LVR-LandesMuseum Bonn, Niedersächsisches Landesmuseum Hannover, Museum, Den Haag.

Voor de tentoonstelling ‘Troje. Stad, Homerus en Turkije’ dankt het museum de volgende bruikleengevers: Ministerie van Cultuur en Toerisme van de Republiek Turkije (Ankara), Çanakkale Arkeoloji Müzesi (Çanakkale), Çorum Arkeoloji Müzesi (Çorum), Istanbul Arkeoloji Müzeleri (Istanbul), Gülbün Mesara Koleksiyonu (Istanbul), Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam, EYE Filminstituut Nederland (Amsterdam), Hoogsteder & Hoogsteder (Den Haag), Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (Brussel), Rijksmuseum van Oudheden (Leiden), Staatliche Museum zu Berlin, Vorderasiatisches Museum en Museum für Vor- und Frühgeschichte (Berlijn), Turks Consulaat (Rotterdam), Frans Leidelmeijer B.V. (Amsterdam), Jorrit Kelder (Amsterdam), Günay Uslu (Amsterdam), Cevdet Serberst (Istanbul), Ömer Faruk Şerifoğlu (Istanbul, particuliere collecties.

2.3 | **Ontsluiting**

De taakgroep Itemontsluiting werkt aan de ontsluiting van de collecties. Geralda Jurriaans-Helle en oud-conservator Emiel Frenkel werkten talloze records bij en voerden nieuwe records in, waardoor de achterstand ten dele is ingelopen.

Met het oog op de website www.academischecollecties.nl werd een collectiebeschrijving van het Allard Pierson Museum gemaakt. Daarna werden de oude dia's gecontroleerd en uitgezocht en vervolgens gedigitaliseerd. Op deze website zijn nu foto's en beschrijvingen van 4500 voorwerpen van het Allard Pierson Museum te vinden.

Beheer vaste collectie

Geralda Jurriaans-Helle rondde het onderzoek af naar en schreef de eindrapportage over de herkomst van de voorwerpen in het kader van aan het project ‘Museale Verwervingen vanaf 1933’, een onderzoek van de Nederlandse Museumvereniging naar museale aanwinsten in de jaren 1933-1940 en 1948 tot heden. Doel van het onderzoek is vast te stellen in hoeverre zich in Nederlandse museale collecties objecten bevinden met een problematische herkomstgeschiedenis. Tijdens dit onderzoek zijn ook de gegevens van de archeologische herkomst in kaart gebracht. De rolzegels en stempelzegels uit het Nabije Oosten die mr. J. Kist in 2011 heeft nagelaten aan de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum en die door deze in permanent bruikleen zijn gegeven aan het museum, zijn in 2012 gecontroleerd en van inventarisnummers voorzien (APM 18.001- 18.688).

Voor de Museumregistratie schreef Geralda Jurriaans-Helle de teksten over de vaste collectie en de educatie van het museum.

2.4 | Conservering en restauratie

Binnen het museum zijn voor de Beheer en Behoud twee restauratoren werkzaam. Josée Lunsingh Scheurleer-van den Berg is restaurator keramiek. Ron Leenheer werkt als restaurator metaal en houdt zich in toenemende mate ook bezig met klimaatbeheer binnen het Allard Pierson Museum en Bijzondere Collecties. Antonie Jonges assisteert beide restauratoren.

Klimaatbeheer

Incidenteel is gerapporteerd over luchtvochtigheid en temperatuur. Het museum heeft een verzoek ingediend ten behoeve van luchtverversing met bijregeling.

Restauratie

Metaal

Bij het voorbereiden van de tentoonstelling 'Paard & Ruiters' zijn enkele tientallen kleine bronzen objecten opnieuw bewerkt om een grotere keuze mogelijk te maken. Tientallen munten zijn nader bekeken voor het determinatieproject van stagiaire Batya Petrutoni. Extra schoonmaken bleek overbodig. Voor het AAC zijn enkele kleine bronzen en loden objecten gereedgemaakt voor nadere bestudering en publicatie.

Keramiek

In het atelier keramiek zijn de volgende objecten gerestaureerd/geconserveerd. Terracotta ruiters (APM 890 A), Myceense beker (APM 584), Kotyle Corinthisch (APM 9747), Antefix (APM 1252), Kylix (APM 8211), Amphora Geometrisch (APM 6249), Zwartfigurig fragment (APM 2114), Zwartfigurig fragment (APM 3197), Parthenonfries miniatuur (gips), replica van een geldbaar. Vier objecten uit vitrine 222 (APM 1645, 786, 754, 3537) zijn ontdaan van verfspetters. De collectie Kist is geordend in 628 clipzakjes en in zuurvrije dozen opgeborgen. De collectie Leufkens (APM 16.799-16.801) is gerestaureerd, en de collectie Frank is geconserveerd waar nodig gerestaureerd, gereinigd en van inventarisnummers voorzien.

Voor de Museumnacht werden fabeldieren geschilderd in samenwerking met Antonie Jonges. Hij was ook verantwoordelijk voor de restauratie van het gipsen beeld 'Camillus in tunica' (APM 16.172A) en een Faience kom (APM 1976).

Tonny Beentjes, restaurator van het Rijksmuseum, heeft op verzoek van René van Beek met een stereomicroscop röntgenonderzoek gedaan naar een bronzen strijdswagen (APM 16.814). De cursus Air-freight Controller werd met succes afgesloten.

Uitlichten

In het museum worden lampen door de eigen staf vervangen. Een enkele keer wordt Facility Services van de UvA ingeschakeld. Voor tentoonstellingen wordt regelmatig nieuwe verlichting aangeschaft, als gevolg van de grotere tentoonstellingsruimte en wensen van de tentoonstellingsontwerpers. In de Trojetentoonstelling is voor het eerst gebruik gemaakt van led-schijnwerptjes.

Objecten hanteren

De opbouw en afbouw van de tentoonstellingen in het museum zorgden voor veel objecttransporten naar diverse locaties, zowel intern als extern via de depots. Voor alle tentoonstellingen in het museum werden objecten getransporteerd naar de fotograaf en terug. In verband met de installatie van het NewMediaLab werden alle objecten uit het terracottakabinet verplaatst, ofwel naar het depot ofwel naar de polygonale vitrine op de tweede verdieping. Diverse objecten uit de tentoonstelling 'Paard & Ruiters' werden ook herplaatst, evenals sommige retouren van de tentoonstelling 'Goddelijk en Griezellig – Het Geheim van de Slang' in het Afrika Museum. De Etruskenobjecten uit die collectie werden geplaatst in het nieuwe studiedepot, op de tussenverdieping naast de nieuwe monitorkamer. Deze ruimte werd eerst geschikt gemaakt met kasten en een apart deurslot.

Op 1 juni 2012 heeft in het Forschungsinstitut für Archäologie van het Römisch-Germanisches Zentralmuseum in Mainz onderzoek plaatsgevonden naar een bronzen poot van een Etruskische driehoet (APM 1460). Het verzoek kwam vanuit Mainz t.b.v. een dissertatie. Dit onderzoek werd vanuit het Allard Pierson Museum begeleid door Ron Leenheer en Antonie Jonges.

De poot van een Etruskische bronzen driehoet (APM 1460) die in Mainz is onderzocht.

2.5 | **Fotografie**

De afdeling fotografie maakt opnamen van de museale objecten. Dit wordt met grote zorg in huis gedaan door een gespecialiseerde fotograaf. De digitale opnamen komen vervolgens beschikbaar voor publicaties en archiefdoeleinden. Er wordt gewerkt met hoogwaardige apparatuur in een speciaal ingerichte studio.

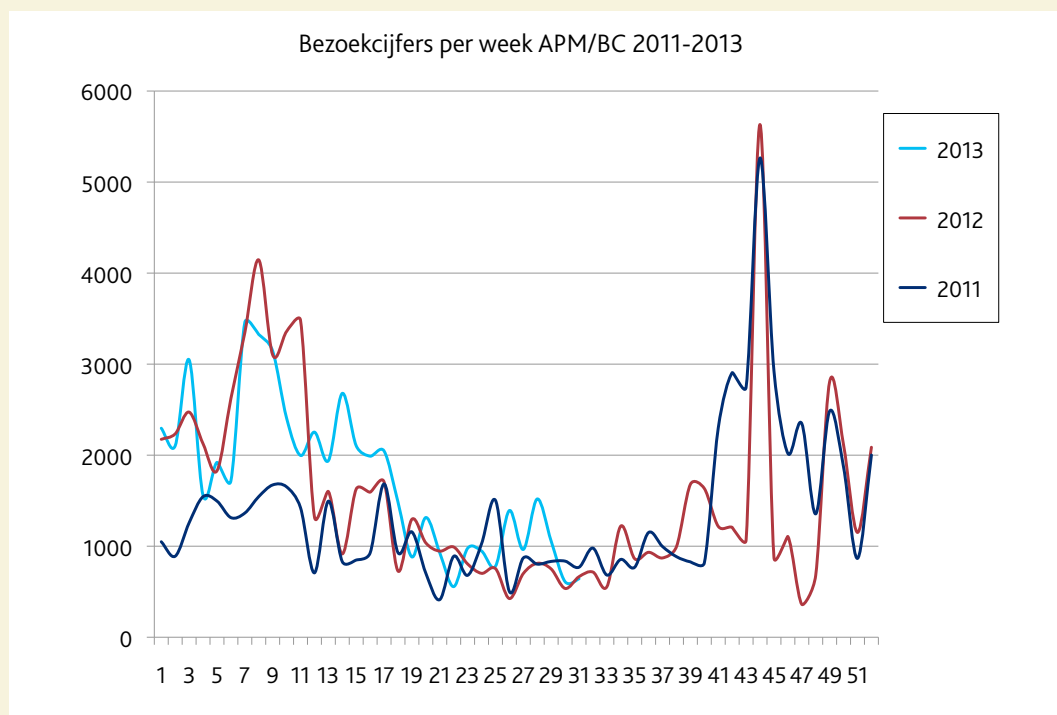
3 | Publiekspresentaties

Inleiding

Het Allard Pierson Museum is een publieksinstelling die één organisatie vormt met de Bijzondere Collecties van de Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam. De expertisegroep Publiekspresentaties van UvA Erfgoed bestond in 2012 uit de volgende medewerkers: René van Beek, Jan Bolten, Ellen Borger, Willem van Haarlem, Wim Hupperetz, Marian Schilder (voorzitter), en Katja Vermeulen, naast Garrelt Verhoeven, Erik Weber en Jos van Waterschoot van de Bijzondere Collecties.

3.1 | Bezoekersaantallen

De bezoekers die het Allard Pierson Museum (APM) bezoeken kunnen sinds 2007 met hun toegangsbewijs ook terecht bij de Bijzondere Collecties (BC) en vice versa. De enige uitzondering vormen speciale tentoonstellingsprojecten van het APM waarvoor een toeslag wordt geheven. Op basis van de cijfers van de afgelopen jaren blijkt dat 75% van de bezoekers van UvA Erfgoed komt voor het Allard Pierson Museum.

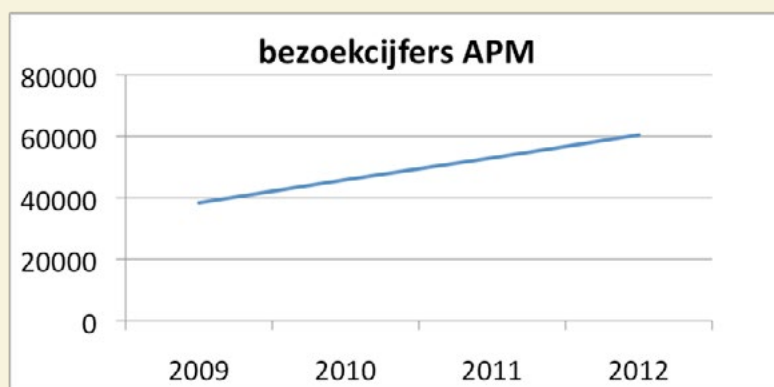

Wekelijkse bezoekerscijfers 2009-2012 (met Museumnacht in week 44)

<i>Week</i>	2012	2011	2010	2009	<i>Week</i>	2012	2011	2010	2009
1	2174	1049	434	468	27	700	871	863	818
2	2234	890	1121	491	28	812	803	892	682
3	2473	1257	835	959	29	750	833	942	762
4	2126	1544	858	766	30	536	836	1156	630
5	1828	1496	1000	1070	31	665	769	1165	719
6	2622	1314	1149	985	32	716	979	1382	646
7	3345	1364	1171	861	33	554	683	1574	774
8	4145	1545	1805	1104	34	1221	855	1194	673
9	3102	1673	1257	1195	35	862	769	1322	926
10	3359	1652	1584	760	36	933	1151	1341	840
11	3482	1423	952	612	37	871	996	2040	1440
12	1323	707	1115	686	38	995	885	1261	947
13	1601	1495	934	819	39	1680	828	2009	788
14	915	830	1399	1050	40	1634	816	1427	997
15	1628	848	1147	1626	41	1218	2299	1074	911
16	1594	926	892	1586	42	1207	2906	1358	1031
17	1706	1684	882	1005	43	1067	2747	1257	977
18	727	929	751	738	44	5632	5265	3711	5227
19	1296	1157	1032	665	45	876	2926	1482	1395
20	1036	703	931	791	46	1107	2019	1087	1041
21	946	413	553	444	47	361	2347	1319	735
22	991	889	1211	643	48	681	1355	726	835
23	805	680	1403	780	49	2808	2484	1367	912
24	702	1026	904	632	50	2111	1867	790	808
25	754	1504	1063	516	51	1151	866	409	513
26	425	502	602	762	52	2087	2002	1018	2296
Totaal APM/BC						80574	70639	61159	51189
Totaal APM (75%)						60430	52979	45869	38391

Aantal betalende bezoekers per week voor de jaren 2009-2012.

De afgelopen jaren laten een stabiele stijgende trend zien in de bezoekersaantallen. Het bezoekersaantal stijgt jaarlijks met circa 10.000. Het aantal Museumkaarthouders onder onze bezoekers in 2012 is 30.767, een lichte toename ten opzichte van 2011.

Rondleidingen

In 2012 werden in het Allard Pierson Museum 295 rondleidingen gegeven. Dat is een toename van 20% ten opzichte van 2011.

3.2 | Tentoonstellingen

Tijdelijke tentoonstellingen

Etrusken. Vrouwen van Aanzien – Mannen met Macht

14 oktober 2011 t/m 18 maart 2012

De dubbeltentoonstelling 'Etrusken. Vrouwen van Aanzien – Mannen met Macht', georganiseerd door het Allard Pierson Museum en het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden, was voor beide musea een bijzonder project dat succesvol is verlopen. Met honderden objecten en meer dan honderd bruiklenen uit acht Europese topcollecties, gepresenteerd op meer dan 1000 m² in Amsterdam en Leiden was het een tentoonstelling van internationaal formaat. Publiek, pers en het wetenschappelijk veld hebben enthousiast gereageerd.

De verkoop van de gelijknamige publicatie, in 2011 uitgegeven in samenwerking met WBOOKS, liep zo goed dat halverwege de looptijd van de tentoonstelling de Nederlandstalige editie in tweede druk verscheen. Na afloop van de tentoonstelling waren er in het APM 1780 Nederlandstalige en 112 Engelstalige exemplaren verkocht.

Onderdeel van de tentoonstelling was *Etruscanning*, waarmee bezoekers een kijkje konden nemen

in een 3D-reconstructie van de Tomba Regolini-Galassi, een graftombe in Etrurië waarvan de grafgiften staan opgesteld in het Museo Etrusco-Gregoriano, onderdeel van de Musei Vaticani. Na de tentoonstelling is *Etruscanning* verhuisd naar het NewMediaLab in de vaste opstelling van het Allard Pierson Museum. Voor het lezingenprogramma in het museum, georganiseerd met de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum, was zoveel belangstelling dat de lezingen vrijwel allemaal twee keer werden gehouden.

Het museum trok tijdens de tentoonstelling 67.499 bezoekers, waarvan 62% specifiek voor de tentoonstelling kwam. De bezoekers waardeerden de tentoonstelling met een 8,2 in het Allard Pierson Museum, en met een 8,04 in het Rijksmuseum van Oudheden (bron: Publieksmonitor Rijksmuseum van Oudheden en Allard Pierson Museum, uitgevoerd door MOC van der Meer B.V.). Het concept van de tentoonstelling is overgenomen door het Gallo-Romeins Museum in Tongeren (België), waar de tentoonstelling op 15 maart 2013 zal worden geopend.

Paard & Ruiter – Van Homerus tot Djenghis Khan. In de Griekse wereld (1300-300 v.Chr.) en op de steppe van Mongolië (600-1400 n.Chr.)

16 mei t/m 16 september — verlengd t/m 4 november

In deze dubbeltentoonstelling stond de impact van paard en ruiter in twee totaal verschillende culturen centraal. Bovendien bood 'Paard & Ruiter' het Allard Pierson Museum de mogelijkheid om de eigen klassieke collectie te spiegelen aan archeologische vondsten uit een recentere periode en uit een ander cultureel gebied. De tentoonstelling toonde de Griekse wereld aan de ene kant: een in steden gevestigde, invloedrijke samenleving die wij kennen als de bakermat van onze huidige Westerse beschaving. De opkomst en het gebruik van het paard als rijdier en statussymbool vanaf het Troje van Homerus tot en met Alexander de Grote (1300-300 v.Chr.) werd verteld aan de hand van de eigen collectie van het museum. Aan de andere kant liet de tentoonstelling de bezoeker kennismaken met de nomadische, vroeger gevreesde steppevolken van Centraal-Azië en de veroveringstochten van Djenghis Khan, die het Mongoolse rijk tot het grootste

uit de wereldgeschiedenis maakten. De tentoonstelling over de stepperuiters kon worden overgenomen van het LVR-LandesMuseum in Bonn en toonde recente archeologische vondsten uit rotsgraven in Mongolië uit de 7e tot de 14e eeuw n.Chr., die in uitzonderlijk goede staat verkeerden.

Tentoonstellingsconservator voor het Griekse deel was Judith Vos, Theo Braams verzorgde de vormgeving en Marian Schilder was projectleider.

Bij de tentoonstelling verschenen twee publicaties (zie 1.4). Het lezingenprogramma bij de tentoonstelling was als vanouds georganiseerd in samenwerking met de Vrienden van het Allard Pierson Museum. Wegens succes werd de tentoonstelling verlengd tot en met 4 november.

Boventoonzang van Hosoo en Transmongolia tijdens de opening van de tentoonstelling *Paard & Ruiter*.

Directeur Wim Hupperetz met de Mongoolse delegatie tijdens de opening van de tentoonstelling *Paard & Ruiter*.

Troje. Stad, Homerus, Turkije

7 december 2012 t/m 5 mei 2013

De tentoonstelling *Troje. Stad, Homerus en Turkije* vormde de spectaculaire afsluiting van de feestelijke viering van 400 jaar diplomatieke betrekkingen tussen Turkije en Nederland. Op 6 december stond het publiek in lange rijen voor de deur om de feestelijke avondopenstelling bij te kunnen wonen.

Bezoekers staan in de rij voor de opening van de Trojetentoonstelling. Foto: Marc Kruse

In vele opzichten was deze tentoonstelling een uniek project. Op vrijwel alle onderdelen is er samenwerking aangegaan met relevante partijen. Het idee voor de tentoonstelling ontstond uit het promotieonderzoek van Günay Uslu, medewerker Cultuurgeschiedenis van Europa, Faculteit der Geesteswetenschappen, UvA, over de receptie van de Trojaanse oorlog in het moderne Turkije. Dit idee is uitgegroeid tot een groots opgezette tentoonstelling over de steeds veranderende betekenissen van Troje. Immers, sinds de beroemde dichter Homerus in de 8ste eeuw v.Chr. zijn *Ilias* en *Odyssee* schreef, hebben velen de stad, de oorlog tussen de Grieken en de Trojanen en het beroemde paard van Troje bezongen, bewerkt, bestudeerd en zich toegeëigend.

Niet eerder waren zoveel topstukken uit en over Troje in een tentoonstelling in Nederland te zien met ruim driehonderd bruiklenen uit binnen – en buitenland, waarvan het merendeel uit de archeologische musea in Istanbul, Çannakale en Çorum.

Uitgangspunt was toegankelijkheid voor een groot publiek, wat onder meer resulteerde in drietaligheid van zowel de tentoonstelling als de begeleidende publicatie: beide werden gepresenteerd in het Nederlands, Turks en Engels (zie ook 1.4 Publicaties). De tentoonstelling werd inhoudelijk voorbereid door conservator René van Beek, en Günay Uslu en Gert Jan van Wijngaarden van de Universiteit van Amsterdam. Veel werk is ook gedaan door de stagiaires Laurien de Gelder en Marissa van de Vrede. De introductiefilm en andere filmfragmenten in de tentoonstelling werden geproduceerd in nauwe samenwerking met Charlotte

Ebers van de AVRO. Inspirerende en wervende input voor de randprogrammering en PR kwam er van de circa 25 studenten van het Tentoonstellingspracticum van de Universiteit van Amsterdam, geleid door Günay Uslu en Laura Smeets (zie ook onder 1.2 Onderwijsactiviteiten). Josho Brouwers ontwikkelde een educatief programma voor 1e en 2e klassen én 5e en 6de klassen van het voortgezet onderwijs. Lezingen en cursussen werden niet alleen opgezet in nauwe samenwerking met de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum, maar ook met HOVO Amsterdam en de Illustere School. Samen met Labrys Reizen werden voor 2013 reizen naar Turkije voorbereid. Naar ontwerp van Eloi Koreman van m3 bouwkunst uit Breda is op een ponton in het water vóór het museum een hedendaags Paard van Troje gebouwd. Dit Paard, gebouwd van steigermateriaal en met een lichtontwerp van Wijnand van der Horst, sloot aan bij het Amsterdam Light Festival 2012.

Het hedendaags Paard van Troje naar een ontwerp van Eloi Koreman.

De vormgeving van de tentoonstelling was in handen van Platvorm. Projectleider was Marian Schilder.

Dit project kwam mede tot stand met genereuze steun van het Turks Verkeersbureau als hoofdsponsor, Nederland Turkije 400 jaar, Corendon Vliegvakanties, Sezer Tansuğ Sanat Vakfi, het Mondriaan Fonds, het Prins Bernhard Cultuurfonds, het SNS REAAL Fonds, het VSBfonds, Labrys Reizen, Hogiaf, Agiad, Stichting Charema – fonds voor geschiedenis en kunst, het zwaartepunt Erfgoed en digitale cultuur van de Universiteit van Amsterdam, en de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum.

Dankzij Corendon Vliegvakanties kon er een succesvolle persreis naar Turkije worden georganiseerd. Door vrijwel alle landelijke dagbladen is aandacht aan de tentoonstelling besteed (zie 3.6).

Tijdens de eerste week van de tentoonstelling las Patrick Lateur zijn vertaling de *Ilias* van Homerus voor in de Senaatskamer van het museum. De opnames hiervan dienen voor de publicatie van een luisterboek dat in 2013 zal verschijnen bij uitgeverij Athenaeum-Polak & Van Genneep.

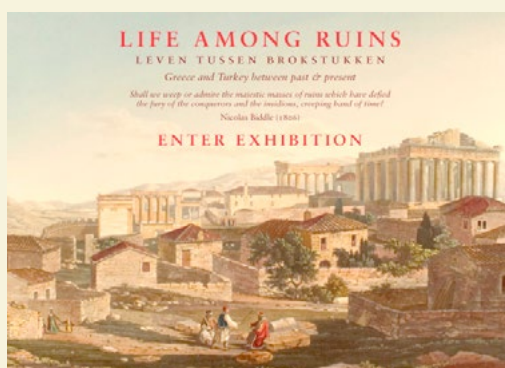
Gangpresentaties

Sinds 2010 worden in de marmeren gang van het Allard Pierson Museum kleine (foto)tentoonstellingen georganiseerd, soms in combinatie met de andere tijdelijke tentoonstellingen. Zij vormen een welkome en actuele aanvulling op het aanbod van publiekspresentaties. Tevens wil het museum hiermee beter inspelen op de activiteiten (symposia, boekpresentaties) van onderzoekers binnen en buiten de Universiteit van Amsterdam.

Leven tussen brokstukken — Griekenland en Turkije tussen verleden & heden *t/m 29 januari 2012*

Deze fototentoonstelling bood een nieuw perspectief op de fascinerende dubbele geschiedenis van antieke overblijfselen in Griekenland en Turkije aan de hand van bijzondere afbeeldingen van gewone mensen die eeuwenlang woonden en werkten tussen de ruïnes die wij nu bewonderen en bestuderen.

De expositie bestond naast deze fototentoonstelling uit een online tentoonstelling: <http://byzottarch.hum.uva.nl/>.

700.000 vondsten uit de Amstel: De rivier als spiegel van de stad: archeologie van de Noord/Zuidlijn

10 februari t/m 6 mei 2012

Een dubbele pagina in *NRC Handelsblad*, een pagina in *de Volkskrant* en een live-uitzending van AT5 brachten veel bezoekers naar de fototentoonstelling over vondsten uit de Amstel tijdens de werkzaamheden aan de Noord/Zuidlijn. Bij de aanleg van deze nieuwe metrolijn zijn alleen al tussen de Dam en het Rokin, waar ooit de Amstel stroomde, 700.000 objecten gevonden die in de loop der jaren in de rivier zijn gevallen of gegooid. Deze archeologische vondsten geven een unieke inkijk in het dagelijks leven in Amsterdam door de eeuwen heen.

De fototentoonstelling gaf een kijkje achter de schermen van de opgraving op dit traject, als resultaat van een samenwerking tussen het Allard Pierson Museum, het UvA ErfgoedLab en het Bureau Monumenten & Archeologie van de Gemeente Amsterdam.

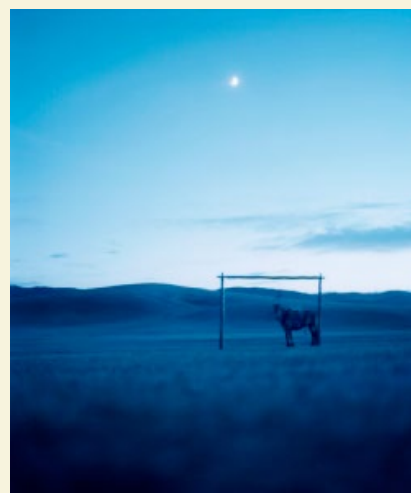

Blauwe Hemel – Blue Sky – Tenger

16 mei t/m 4 november 2012

Tegelijkertijd met de dubbeltentoonstelling 'Paard & Ruiters' was de tentoonstelling 'Blauwe Hemel – Blue Sky – Tenger' te zien. 'Blauwe Hemel' bevatte foto's en prenten, geïnspireerd op het huidige Mongolië, die waren geselecteerd door Matthea van Staden, honorair attaché voor cultuur van de Mongoolse Ambassade, en fotograaf Jeroen Toirkens (Canonprijs 2012). Er was werk te zien van Rob Doolaard, de in Nederland woonachtige Spaanse schilder Santiago Carralero Benitez, Dawaa Huizinga-Molom en de in Mongolië gelauwerde kunstenaar Sukhbaatariin Badral; van Jeroen Toirkens waren vooral niet eerder geëxposeerde foto's uit Mongolië te zien. Alle objecten in deze tentoonstelling konden door geïnteresseerde bezoekers gekocht worden.

'Tenger' Mongolia, 2007. © Jeroen Toirkens, NomadsLife
– Courtesy Lux Photo Gallery

3.3 | Permanente opstelling

Het kabinet met Griekse terracotta's werd ontruimd en verbouwd tot NewMediaLab. Een deel van de terracotta's is in de permanente opstelling van de afdeling Zuid-Italië geplaatst. Op de derde verdieping van het museum werd een vergaderzaal waarin enkele gipsen stonden in gebruik genomen als werkkamer voor vier medewerkers. De oorspronkelijke werkkamer van deze werknemers op de tussenverdieping werd ingericht als studiedepot.

3.4 | Erfgoedlaboratoria

Het Allard Pierson Museum heeft in 2009 het initiatief genomen tot het UvA ErfgoedLab, dat gedurende drie jaar wordt gefinancierd door het Mondriaan Fonds. Het UvA ErfgoedLab wil een actueel experimenteel en inspirerend platform zijn bij de zoektocht naar vernieuwing rondom erfgoedpresentaties, en richt zich daarbij op de verzamelingen van het Allard Pierson Museum en de Bijzondere Collecties. In een speciaal hiervoor gereserveerde ruimte worden jaarlijks vier of vijf kortlopende presentaties ingericht in samenwerking met externe partners, een mix van studenten, onderzoekers en erfgoedprofessionals. Het eerste project kreeg direct enorme aandacht in de media.

In 2012 zijn vijf nieuwe projecten in het UvA ErfgoedLab gerealiseerd, wat het totaal aantal projecten op vijftien bracht. Het succesvolle concept van het UvA ErfgoedLab is inmiddels opgenomen in het vernieuwingsplan van het Allard Pierson Museum.

Expertmeeting in het UvA ErfgoedLab #11, 700.000 vondsten uit de Amstel.

ErfgoedLab #11: 700.000 vondsten uit de Amstel: De rivier als spiegel van de stad: archeologie van de Noord/Zuidlijn

10 februari t/m 1 april

Tijdens de fototentoonstelling over vondsten uit de Amstel fungeerde het UvA ErfgoedLab als denkruimte. In drie besloten expertmeetings werd nagedacht over de toekomstige rol van de archeologische vondsten in het nog te bouwen metrostation aan het Rokin. Dit alles kwam tot stand in nauwe samenwerking met het Bureau Monumenten & Archeologie van de gemeente Amsterdam. Het geheel werd afgesloten met een concluderende openbare presentatie van de bevindingen.

ErfgoedLab #12 Dutch Digital Design: de Aesthedes

13 april t/m 13 mei

ErfgoedLab #12 draaide om één object. Met ‘Dutch Digital Design: de Aesthedes’ startte een oral history-project waarin gebruikers van een legendarische ontwerpcomputer uit de jaren tachtig werden opgeroepen om hun herinneringen op te laten tekenen in het UvA ErfgoedLab. Een groot aantal voormalig gebruikers en ontwikkelaars van de Aesthedes gaf gehoor aan deze oproep en bleek nog altijd warme gevoelens voor de computer te hebben. De Aesthedes maakt deel uit van de computercollectie van de Universiteit van Amsterdam. Dit ErfgoedLab was een goede aanleiding dit vaak onderbelichte erfgoedgebied in de etalage te zetten.

De legendarische ontwerpcomputer Aesthedes wordt geïnstalleerd.

ErfgoedLab #13 Workshop Mediakunst Conservering en Restauratie

4 juni t/m 1 juli

Een eerste samenwerking tussen de masteropleidingen Conservering en restauratie van cultureel erfgoed en Behoud en herstel van het bewegend beeld leidde tot de Mediakunst Conservering en Restauratie Workshop in het UvA ErfgoedLab. In samenwerking met het voormalige Nederlands Instituut

voor MediaKunst werkten zes masterstudenten aan een behandelplan voor de restauratie van drie mediakunstwerken. De workshop gaf inzicht in de duale problematiek rond de conservering van mediakunst, met de authenticiteit van het kunstobject enerzijds en de vaak verouderde technologie die om specifieke ingrepen vraagt, anderzijds.

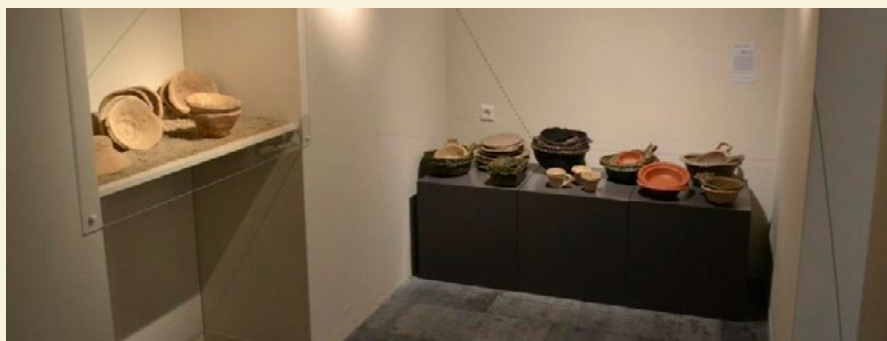

Onderzoek naar 'Pffft' (1982) uit de collectie van het Museum voor Moderne Kunst Arnhem tijdens ErfgoedLab #13.

ErfgoedLab #14 Verbeelding van de Archeologie

15 juli t/m 7 oktober

Olivier Nieuwenhuyse, docent archeologie aan de Universiteit Leiden, verbond in dit ErfgoedLab hedendaagse vormgeving met bodemvondsten van oude culturen, in samenwerking met twee vormgevers die twee belangrijke aspecten van de huidige archeologiepraktijk weerspiegelen. De objecten van Sjoerd Jonkers spelen een rol in een imaginaire wereld op een manier die doet denken aan de wijze waarop archeologen het verleden reconstrueren. Het werk van Lies Arts doet denken aan de manier waarop archeologen antropologische modellen gebruiken bij het begrijpen van samenlevingen uit het verleden. Met dit esthetische experiment schuurde de praktijk van hedendaagse vormgevers tegen die van archeologen, zodat een vernieuwende kijk op beide disciplines ontstond.

Bevelled rim bowls uit de Uruk cultuur (3200 v.Chr.) in confrontatie met de hedendaagse Neoloas-tische objecten van Sjoerd Jonkers.

ErfgoedLab #15 The Living Dead

1 november t/m 27 januari 2013

Aansluitend op het NWO-project 'The anastasis of the Merovingian Netherlands' presenteerde het UvA ErfgoedLab 'The Living Dead' over de veranderende praktijk en inzichten in de grafarcheologie. Archeologische grafvondsten spelen een belangrijke rol in het onderzoek naar het dagelijks leven en naar de mentaliteit en 'waarden' in vroeger tijden. Voorheen sprak men daarom ook wel van 'levende doden'. Nu ziet men echter in dat de doden juist geen directe representatie van de levenden of levende gemeenschap zijn. Het geheel werd inhoudelijk ondersteund door een inleidend seminar en twee lezingen.

www.levende-doden.nl'."/>

UvA ErfgoedLab #15
Seminar donderdag 1 november
Amsterdam, Oude Tuinmarkt 127-129
Archeologische technieken
Onderzoek grafvelden

THE LIVING DEAD

SEMINAR | VOORDRACHTEN NOVEMBER | JANUARI

Het UvA ErfgoedLab nodigt u uit voor een seminar over de toepassing van nieuwe natuurwetenschappelijke technieken in het grafvondstenonderzoek. Het gebruik van deze technieken maakt het mogelijk een geheel nieuwe kijk te ontwikkelen op oude vraagstellingen met betrekking tot migratie, sociale organisatie, handel en productie.

Seminar
do 1 november 2012
12:00-12:05 Bezoek UvA ErfgoedLab
12:00-12:05 Officiële opening
13:15-13:45 Dr. Jonathan Schachnig
LANDSKANTOOR VOOR DENKMAALZORG IN REGIERINGSGBIED STREEKLUST
The Luchthaven Research Project - Innovative strategies for the analysis of an early medieval cemetery.
13:45-13:15 Dr. Raphael Pankhayan
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM
New tools, new perspectives and new problems? Applying new physical anthropological, isotopic and biomolecular techniques to the study of Merovingian burials from Scytharia (the Netherlands).
14:15-14:45 Pauze met thee
14:45-15:15 Dr. Beate Herbold
LANDSKANTOOR VOOR DENKMAALZORG
'As life as possible': Options and limits of the Investigative Conservation.
15:15-15:45 Dr. Line van Wersch
UNIVERSITEIT LEIDEN
Closing 'things that travel' with archaeology and chemistry: The case of Merovingian glass in the Moson valley (Belgium).
15:45-16:00 Discussie
16:00-17:00 Barnet

Overige lezingen in het kader van het UvA ErfgoedLab

TEMA VOORDRACHT
vr 23 november 2012
16:00-18:00 Prof. dr. E. Vandkilde
HOOGESCHOOL ARCHEOLOGIE VAN DE NIEUWE
KADOCOD UNIVERSITEIT NEMENEN
Materieel religie en funerair cultuur.
Drs. E. Doorn
CDO NIA ENOVEN
Vergeet niet te leven. Leven is doorgeven.

TEMA VOORDRACHT
vr 25 januari 2013
15:00-17:00 Frans Theuvs
HOOGESCHOOL ARCHEOLOGIE
UNIVERSITEIT LEIDEN
Moderne en Merovingische begraafplaatsen als bronnen voor de overlevingscondities.

Gratis inschrijven via www.levende-doden.nl

3.5 | Educatie

Voor de Grote Ken-je-Klassiekenquiz voor gymnasiasten maakten Geraldine Jurriaans-Helle en René van Beek een deel van de vragen. Geraldine Jurriaans-Helle trad op als quizmaster bij de voorronde in het museum op 18 februari, René van Beek zat in de jury bij de finale op 20 april in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden

Dr. Josho Brouwers schreef het educatief materiaal bij de Trojetentoonstelling. Er waren zowel lespakketten voor de 4de en 5de klas KCV-onderwijs als voor brugklassen van het voortgezet onderwijs beschikbaar. Er zijn digitaal meer dan 100 educatieve pakketten naar scholen in heel Nederland verstuurd.

3.6 | Publiciteit

De expertisegroep Communicatie van UvA Erfgoed bestond in 2012 uit de volgende medewerkers van het Allard Pierson Museum: René van Beek, Wim Hupperetz, Paulien Retèl, Katja Vermeulen.

Het Allard Pierson Museum kende in 2012 veel mediabelangstelling van zowel de schrijvende pers (landelijke kranten en dagbladen, (vak)tijdschriften, webvermeldingen en online magazines) als RTV (landelijke en regionale radio & tv). Met name de tentoonstelling *Troje. Stad, Homerus en Turkije* en de gangpresentatie met daaraan gekoppeld UvA ErfgoedLab *700.000 vondsten uit de Amstel* kregen veel aandacht. Bij elke tentoonstelling werd een campagne uitgewerkt voor een specifieke doelgroep. De zichtbaarheid van het museum werd daarbij gerealiseerd door een communicatiemix van vrije en betaalde publiciteit.

700.000 vondsten uit de Amstel

10 februari t/m 6 mei

- Amsterdams Stadsblad (alle edities), aankondiging met grote foto (8 februari 2012)
- UBA-e web vermelding (nieuws van en door medewerkers van de UBA en HvA Bibliotheek) (9 februari 2012)
- Nieuwsbank (10 februari 2012)
- Volkskrant, wetenschapskatern, artikel met foto's (11 februari 2012)
- Historiek net, artikel met foto's (12 februari 2012)
- NAP (Nieuw Amsterdams Peil), artikel met foto (14 februari 2012)
- NRC Handelsblad, artikel met foto's (15 februari 2012)
- De Telegraaf, aankondiging met foto (10 maart 2012)
- Folia, artikel (spread) met foto's (14 maart 2012)

RTV

- Amsterdam FM, Kunst en Cultuur, live radio interview vanuit de OBA met Peter Kranendonk, projectleider Archeologie Noord/Zuidlijn (10 februari 2012)
- AT5 Nieuws, [televisie interview](#) op locatie met Jerzy Gawronski, stadsarcheoloog (11 februari 2012)
- AT5 Nieuws, live interview op locatie met Jan Bolten, coördinator UvA ErfgoedLab (dinsdag 14 februari)

Etrusken. Vrouwen van Aanzien – Mannen met Macht

t/m 18 maart 2012

- Museumkaart Magazine nr. 39, spread met aanbieding exclusieve lezing (nr. 39 januari t/m maart 2012)
- Origine, prominente aankondiging met foto (januari 2012)
- Museumtijdschrift, interview met fotografe Krien Clevis over haar foto-installatie *'Levende dodenstraat. Impressies van vergankelijk Cerveteri'* bij de Etrusken tentoonstelling (februari 2012)
- National Geographic, object van de maand column (februari 2012)
- Illustere School, aankondiging randprogrammering (voorjaar 2012)

Paard & Ruiter. Van Homerus tot Djenghis Khan

16 mei t/m 4 november 2012

- NRC Handelsblad, wetenschapskatern, achtergrondartikel (spread) met foto's (12 mei 2012)
- Elsevier, expositie column (26 mei 2012)

- Archeologie Magazine, artikel nieuwsrubriek (AM nr. 3, mei-juni 2012)
- Het Profiel, artikel met foto (mededelingenblad AWN, juni 2012)
- Griekenland Magazine, artikel met foto's en lezersactie (zomer 2012)
- De Telegraaf, artikel met foto's (5 juli 2012)
- Noordhollands Dagblad (met doorplaatsing in acht regionale edities), artikel met foto's (28 juli 2012)
- Leidsch Dagblad (met doorplaatsing in zes regionale edities), artikel met foto's (28 juli 2012)
- Gooi- en Eemlander (met doorplaatsing in twee regionale edities), artikel met foto's (28 juli 2012)
- Hoefslag, artikel met achtergrondinformatie (nr. 32, juli 2012)
- Trouw, artikel met foto's (zomereditie Letter & Geest en Tijd/Trouw 18 augustus 2012)
- Museumtijdschrift, artikel met foto's, (nr. 5, juli/augustus 2012)
- SPUI, aankondiging met foto (UvA Alumni Magazine, voorjaar 2012)
- Hermeneus, aankondiging met foto (uitgave NKV, nr.2, 2012)
- Folia Magazine, aankondiging met foto (25 april 2012)
- NRC Handelsblad, aankondiging (12 mei 2012)
- Historisch Nieuwsblad, aankondiging met foto (31 mei 2012)
- Kunst & Antiek jaarnaleet, aankondiging met foto (Nederlandse, Vlaamse en Waalse editie mei 2012)
- Origine, aankondiging (mei 2012)
- VIND magazine, aankondiging met foto (nr. 6 2012)
- Reformatorisch Dagblad, aankondiging met foto (4 juni 2012)
- Kleio, aankondiging met foto (juni 2012)
- Nouveau, aankondiging met foto (juni 2012)
- Paard & Leven, aankondiging met foto (juni 2012)
- Quest, aankondiging met foto (juli 2012)
- UITkrant, rubriek uitgelicht aankondiging met foto (juli 2012)
- Gooisch als lifestyle, aankondiging (30 september 2012)
- Azie, aankondiging met foto (oktober 2012)
- Illustere School, aankondiging tentoonstelling (najaar 2012)
- Folia web, artikel met foto's (14 mei 2012)
- Historiek net, webvermelding tentoonstelling (20 mei 2012)
- Historiek net, webvermelding publicatie (20 mei 2012)
- Reformatorisch Dagblad, webvermelding (4 juni 2012)
- Djosier Nieuws, webvermelding (9 juni 2012)
- Acta Historica, webvermelding (26 juli 2012)
- Vrije Academie, aankondiging randprogrammering (najaar 2012)

RTV

- VPRO, OVT, live radio interview met Wim Hupperetz (20 mei 2012)
- RTVNH, *Hollands Diep*, [televisie interview](#) met Wim Hupperetz over de tentoonstelling 'Paard & Ruiter' (29 mei 2012)

YouTube

- [Impressie](#) van het optreden van Hosoo Transmongolia bij de opening van de tentoonstelling in de Aula van de Universiteit van Amsterdam.
- [Theo Braams](#), ontwerper van de tentoonstelling, over de tentoonstelling.

Troje. Stad, Homerus en Turkije

7 december 2012 t/m 5 mei 2013

Dankzij de hoofdsponsors, Corendon Vliegvakanties en het Turks Verkeersbureau, heeft het museum een vierdaagse persreis (5 t/m 8 november 2012) kunnen organiseren waarbij een brede selectie van toonaangevende landelijke media was vertegenwoordigd waaronder de Volkskrant, het Parool, NRC Handelsblad, de Telegraaf, Elsevier, Museumtijdschrift, Archeologie Magazine, Quest, een aantal gerenommeerde freelancers en fotograaf Geert Snoeijer. René van Beek, Günay Uslu en Gert-Jan van Wijngaarden begeleidden de reis. Samen met drukbezochte persvoorbezigting op 4 december 2012 resulteerde reis in 2012 alleen al in 85 vermeldingen van de tentoonstelling in de media met een onverminderde aandacht in de eerste maanden van 2013.

Medewerkers van het museum en journalisten bezoeken de gouverneur van Çanakkale tijdens de Troje-persreis.

Grote artikelen

- De Volkskrant, Wetenschapskatern, spread met foto's (24 november 2012)
- Elsevier, Archeologie, achtergrondartikel met foto's (1 december 2012)
- Folia Magazine, spread met foto's (5 december 2012)
- Het Parool, paginagroot artikel met foto's (5 december 2012)
- Friesch Dagblad, artikel (5 december 2012)
- NRC Handelsblad, achtergrondartikel met foto's (6 december 2012)
- BN De Stem (editie Oosterhout en 6 regionale edities), achtergrond artikel met foto's (7 december 2012)
- Trouw, achtergrondartikel met foto's (11 december 2012)

- Gooi- en Eemlander (editie Gooi en Vechtstreek en twee doorplaatsingen in regionale edities), artikel met foto's (22 december 2012)
- Leidsch Dagblad (Duin- en Bollenstreek met doorplaatsingen in zes regionale edities), artikel met foto's (22 december 2012)
- Noordhollands Dagblad (editie Schager Courant met zeven doorplaatsingen in regionale edities), artikel met foto's (22 december 2012)
- Museumtijdschrift, achtergrondartikel (3 pagina's) met foto's (december 2012 – januari 2013)

Aankondigingen (met of zonder foto)

- Het Profiel, AWN, afdeling Amsterdam en omstreken (september 2012)
- SAE (Stichting Academisch Erfgoed), Nieuwsbrief nr. 34 (oktober 2012)
- WBOOKS aanbiedingscatalogus, publicatie *Troje. Stad, Homerus en Turkije* (najaar 2012)
- Folia Magazine, nr. 12, prikbord rubriek (28 november 2012)
- Friesch Dagblad (30 november 2012)
- Hermeneus, nr. 84 (5 december 2012)
- AD Algemeen Dagblad (5 december 2012)
- Leeuwarder Courant, ed. Zuid (met drie doorplaatsingen in regionale edities) (5 december 2012)
- Dagblad van het Noorden ed. Groningen Noord (met zes doorplaatsingen in regionale edities) (5 december 2012)
- NRC Handelsblad (6 december 2012)
- De Telegraaf (8 december 2012)
- Quest (december 2012)
- European Cultural Heritage Review, Nederlandse en Turkse editie (najaar 2012)
- Amsterdam Journal, nr. 46 (winter 2012)
- VIND Magazine, nr. 8 (december 2012 – januari 2013)
- Archeologie Magazine (december 2012)

Vermeldingen op het web

www.NLTR400.nl
www.sica.nl
www.welkominturkije.nl
www.nederlandersinturkije.nl
www.nrc.nl
www.volkskrant.nl
<http://www.bndestem.nl>
<http://www.tubantia.nl>
<http://www.leidschdagblad.nl>
<http://www.uva.nl/nieuws>
www.foliaweb.nl
www.historiek.net

RTV

- Amsterdam FM, radio interview over eigentijds Paard van Troje met Wim Huppertz op locatie (30 november 2012)

- Folia TV, [impressie](#) tentoonstelling (4 december 2012)
- NOS, OOG Donderdag, interview met Imme Dros over tentoonstelling (6 december 2012)
- LUV, [interview](#) met Wim Hupperetz over eigentijds Paard van Troje (6 december 2012)
- OVT, [live uitzending](#) in het kader van de tentoonstelling vanuit het Museumcafé (9 december 2012)

YouTube

- [Eigentijds Paard van Troje](#) verrijst aan de gracht in hartje Amsterdam.

Media-aandacht voor evenementen/randprogrammering

- Week van de Klassieken (17 t/m 26 april 2012)
- Leidsch Dagblad, aankondiging (11 april 2012)
- AUV Nieuwsbrief, Alumuni UvA (17 april 2012)
- Historisch Nieuwsblad, aankondiging (april 2012)
- Kunst en Antiek Journaal, aankondiging (april 2012)
- De Telegraaf, artikel met foto (19 april 2012)

Oktober Kennismaand

- Folia Magazine, aankondiging (17 oktober 2012)
- Parool, PS (20 oktober 2012)

Museumnacht (zaterdag 3 november 2012)

- De Telegraaf, verzamelartikel (1 november 2012)
- Folia TV, [impressie](#) museumnacht (3 november 2012)

3.7 | Evenementen

In het Allard Pierson Museum worden jaarlijks vele lezingen, seminars en symposia georganiseerd in de Nina van Leerzaal. Het merendeel daarvan is gerelateerd aan tijdelijke exposities, gangpresentaties en het UvA ErfgoedLab, vaak in samenwerking met de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum, de Universiteit van Amsterdam (diverse leerstoelgroepen), de Vrije Academie, HOVO, Illustere School en andere externe partijen.

Daarnaast participeert het museum met een eigen programmering in landelijke en hoofdstedelijke initiatieven zoals de Grote Ken-je-Klassiekenquiz, de Week van de Klassieken, de Amsterdamse Kunstschooldag, het Museumweekend, de Universiteitsdag van de UvA, de Amsterdamse UITmarkt, de Oktober Kennismaand, met als afsluitend hoogtepunt de Amsterdamse Museumnacht, die samenviel met het laatste weekend van de tentoonstelling 'Paard & Ruiter'. Bovendien werden in samenwerking met de Vrienden van het Allard Pierson Museum meer dan 10 lezingen georganiseerd.

Mongolië Festival en Business Seminar

Verlenging van de tentoonstelling *Paard & Ruiter* bood de mogelijkheid tot de organisatie van het Mongolië Festival op zondag 9 september. Een afwisselend programma werd ontwikkeld in nauwe samenwerking met Ulzii (Mongools-Nederlandse Vereniging). De directie van UvA Erfgoed heeft voor dit festival voor het eerst ook met een huis-aan-huis verspreide brief buurtbewoners uitgenodigd. Zo'n driehonderd deelnemers uit met name de Mongoolse gemeenschap in Nederland hebben dit zeer geanimeerd verlopen festival van begin tot het einde bijgewoond. De opening en afsluiting werden verzorgd door Oyun Angar, derde secretaris van de Ambassade van Mongolië in Brussel.

Op woensdag 24 oktober werd een Business Seminar georganiseerd, onder de titel *Mongolië – een nieuwe opkomende economische wereld 'First Mover Advantage'*. Doel was de Nederlandse ondernemer te informeren over het ondernemersklimaat en de huidige kansen in Mongolië. Deze bijeenkomst – 's ochtens in de Aula van de UvA en 's middags in het Allard Pierson Museum – werd georganiseerd door Agentschap NL, CBI, FMO, de Mongoolse Ambassade, het Mongools Verkeersbureau en de Stichting Made in Mongolia, geleid door Matthea van Staden. Het onverwacht grote aantal deelnemers van meer dan 150 maakte dit seminar uiterst succesvol. Het Business Seminar werd afgesloten met een finissage van het werk van Jeroen Toirkens, georganiseerd door Lars Boering, Lux Photo Gallery, Amsterdam.

4 | Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering draagt zorg voor de exploitatie van het museum in brede zin. Belangrijke onderdelen zijn het onderhouden van de financiën, het personeel, gebouwbeheer en het verloop van de bezoekersaantallen. Daarnaast biedt bedrijfsvoering ondersteuning in de uitvoering van diverse (tentoonstellings) projecten. De fotoafdeling verzorgt opnames van de objecten die bestemd zijn voor publicatie en archivering. De technische dienst levert ambachtelijk vakwerk in de ondersteuning van de tentoonstellingsbouw door schilderwerk, het bouwen van decorstukken, vitrines, sokkels, enz. Bovendien verzorgt deze afdeling het klein onderhoud aan het gebouw en vaste opstelling. De afdeling frontoffice & beveiliging zorgt voor de beveiliging van het museum en voor een goede ontvangst van onze bezoekers en gasten.

De hieronder genoemde personen vallen organisatorisch onder UvA Erfgoed, de koepelorganisatie waaronder het Allard Pierson Museum en Bijzondere Collecties vallen. Veel medewerkers werken dan ook niet exclusief voor het museum maar zijn (parttime) ook betrokken bij werkzaamheden van Bijzondere Collecties.

In personele zin waren er geen grote veranderingen. Door de verschillende projectgelden konden in totaal vier nieuwe projectmedewerkers aangesteld worden. De aanstelling van nieuwe medewerkers is van groot belang voor de vernieuwing van het museum.

4.1 | Personeel

Personeel (vast en tijdelijk) in 2012:

- J. Balentina, medewerker technische dienst
- R. Bansi, beveiliging
- S. Bandhoe, gastvrouw
- drs. R. van Beek, conservator
- drs. J. Bolten, coördinator ErfgoedLab
- E. Borger, projectleider publiekspresentaties
- W. Borst, coördinator technische dienst
- P.H. Buursen, beveiliging
- R. Duurhout, gastvrouw/suppoost
- S. Duurhout, gastvrouw
- O. Engelchor, suppoost
- drs. W.M. van Haarlem, conservator
- A. Hamouch, medewerker technische dienst

- Y.E. Hooi-Wilson, suppoost
- dr. W.M.H. Hupperetz, directeur
- drs. R.H.C. Huygens, hoofd bedrijfsvoering
- drs. G. Jurriaans-Helle, conservator
- M. Jurriaans, gastvrouw/suppoost
- B.M. Keirsgierter, medewerker secretariaat
- A. Koeberg-Telder, suppoost
- H. Kuipers, suppoost
- drs. R. Leenheer, restaurator
- S.L.A. van der Linden, fotograaf
- J.M. Lunsingh Scheurleer-v.d. Berg, restaurator
- B. Maas, registrar
- F. Manuputty, suppoost
- S. Marsfelder, hoofd Beheer & Behoud
- F. Moolhuizen, elektrotechnisch medewerker
- T. Muntslag, gastvrouw
- C. Ray MA, projectmedewerker/promovendus VMUST.net
- drs. P.M. Retèl, projectleider publicaties en winkelmanager
- J.H. Robben, teamleider afdeling Beheer & Behoud
- drs. M. Schilder, hoofd publiekspresentaties
- drs. S.C.G.T. Scholten, directeur UvA Erfgoed
- S. Schouten, restaurator
- drs. C.M.A. Vermeulen, medewerker PR & Communicatie
- drs. J. Vos, projectmedewerker Etruscanning
- C. Walraven, suppoost
- M. Westmaas, medewerker technische dienst
- Drs. Y. Garcia Moral, projectmedewerker

Vrijwilligers: Mw. E.A.M. van Tol-Sinnige, Mw. A. Bos- Reijnga, Mw. I. Inees en E. Frenkel.

Stagiaires in 2012:

- Y. Franken – werkte aan de reconstructie van een frescovloer uit Tell el-Amarna;
- Laurien de Gelder – medewerker tentoonstelling ‘Troje’
- E. J. Holwerda – werkte samen met papyrusrestaurator M. van der Feltz aan de inventarisatie van de papyruscollectie die door de BC aan het museum is overgedragen;
- Batya Petrutoni – registratie van munten
- A. Sacco – werkte aan het inventariseren van de Oudegyptische voorwerpen uit de collectie van het Schriftmuseum Dortmund.
- Joerie van Sister – medewerker tentoonstelling ‘Paard & Ruiters’
- Marissa van de Vrede – medewerker tentoonstelling ‘Troje’

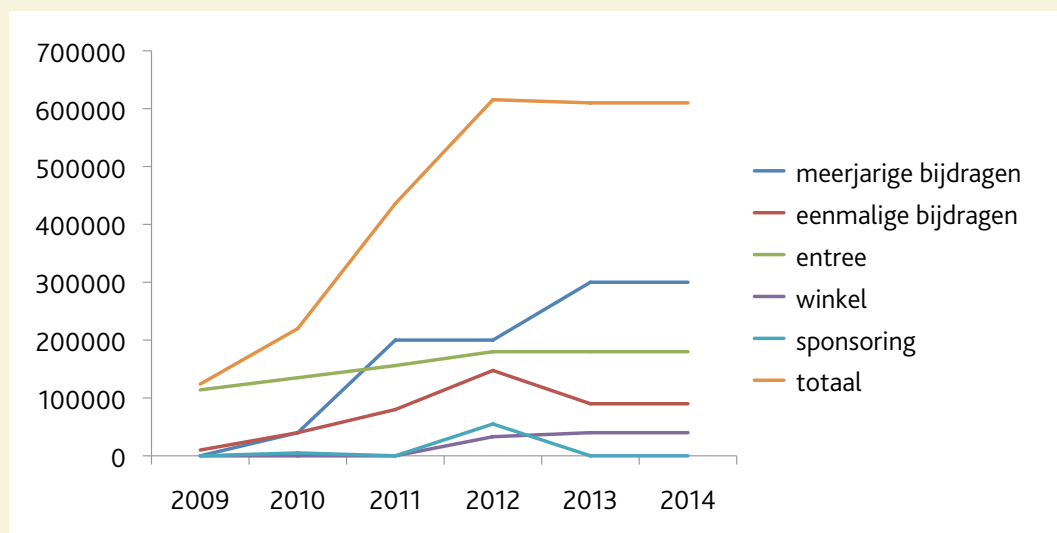
4.2 | Financiën

Het museum maakt deel uit van UvA Erfgoed dat weer een onderdeel is van de Universiteitsbibliotheek van de Universiteit van Amsterdam. Hier wordt kort ingegaan op de financiën van het museum.

Op het budget van Publiekspresentaties was een klein tekort op het evenementenbudget; verder zien we dat op dit budget meer bestedingsruimte ontstond door de extra inkomsten die via projectsubsidies werden gegenereerd.

De post Beheer en Behoud liet een minimale overschrijding zien. Bij bedrijfsvoering waren er meerkosten door het wegvallen van gesubsidieerde arbeid en doordat er tijdens exposities meer bewaking noodzakelijk was in de tentoonstellingsvleugel.

Bij de inkomsten zien we dat door de stijging van het bezoekersaantal de inkomsten stegen, de winkelopbrengst werd iets gedrukt door enkele investeringen. De inkomsten uit meerjarige projecten bleef gelijk omdat er geen veranderingen waren. Met name de fondsenwerving en sponsoring rondom de Trojetentoonstelling leverde meer middelen op voor dit project. Hierdoor steeg het eigen inkomsten aandeel van 19% in 2011 naar 23,5% in 2012.

Grafiek met de ontwikkeling van de eigen inkomsten van het Allard Pierson Museum vanaf 2009 en een prognose voor 2013/2014.

	<i>2012</i> <i>gerealiseerd</i>	<i>2012</i> <i>begroot</i>
Uitgaven exploitatie		
Personele lasten, Activiteiten Collectie & Publiekspresentaties	980.502	642.000
Personele lasten, Activiteiten, Beheer & behoud	155.903	155.000
Personele lasten, Activiteiten, Bedrijfsvoering	387.095	363.000
<i>Subtotaal</i>	1.523.500	1.066.000
Afschrijvingen	40.000	40.000
Huur gebouw en faciliteiten	1.045.000	1.045.000
Totaal exploitatie uitgaven APM	2.608.500	2.245.000
	<i>2012</i> <i>gerealiseerd</i>	<i>2012</i> <i>begroot</i>
Inkomsten exploitatie		
Entrees	180.000	145.000
Museumwinkel	33.000	40.000
<i>Subtotaal publieksinkomsten</i>	<i>213.000 (8%)</i>	<i>195.000 (8%)</i>
Meerjarige projectsubsidies	200.000	200.000
Overige eenmalige fondsen tentoonstellingen	147.500	80.000
Sponsoring	55.000	0
<i>Subtotaal eigen inkomsten</i>	<i>615.500 (23,5%)</i>	<i>465.000 (20%)</i>
Bijdrage in exploitatie via UvA Erfgoed	1.780.000	1.780.000
Totaal inkomsten	2.608.500	2.245.000

4.3 | Museumwinkel

Sinds 1 januari 2012 wordt de museumwinkel geëxploiteerd door het museum. Hierover zijn in 2011 in goed overleg afspraken gemaakt met de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum.

Eind 2011 is een begin gemaakt met de herinrichting van de winkel die in mei en september 2012 een vervolg kreeg. De coördinatie van de winkel is in handen van Paulien Retèl.

De museumwinkel wil niet alleen een aandenken aan tentoonstellingen aanbieden maar ook een ruim assortiment op het gebied van de oudheid in het algemeen en de verzamelingen van het museum in het bijzonder. De winkel is vrij toegankelijk en streeft ernaar om zich te presenteren als een niche-boekhandel en als een gespecialiseerde museumwinkel waar de bezoeker souvenirs, cadeaus en andere artikelen kan aanschaffen met de oudheid als verbindend element.

De resultaten van de winkel over 2012 waren goed te noemen. De winkelomzet over 2012 was 94.000 euro. Na aftrek van onkosten en overige kosten (o.a. een goodwill bijdrage van 10.000 euro aan de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum), was het resultaat 33.000 euro.

4.4 | **Gebouw**

Elke tentoonstelling is aanleiding voor verbeteringen aan het Allard Pierson Museum. Voor de Trojetentoonstelling kon de voormalige wachtkamer van De Nederlandsche Bank worden ingericht als Trojebibliotheek. Op de zolderverdieping is een begin gemaakt met de inrichting van een Museumbibliotheek. Verder is een oude bankkluis, die als opslagruimte in gebruik was bij Document en Informatie Voorziening (DIV), beschikbaar gekomen als depot voor het Allard Pierson Museum. In 2013 zal deze in gebruik worden genomen. Verder zijn er diverse plannen voor Functionele Aanpassingen voorbereid en ingediend (zie onder 5.1 Voortgang van de vernieuwing van het Allard Pierson Museum).

5 | Vernieuwing Allard Pierson Museum

Inleiding

Sinds 2009 is er binnen het museum een vernieuwingsproces in gang gezet vanuit het idee dat het museum zich hernieuwd dient te positioneren binnen (en buiten) de Universiteit van Amsterdam.

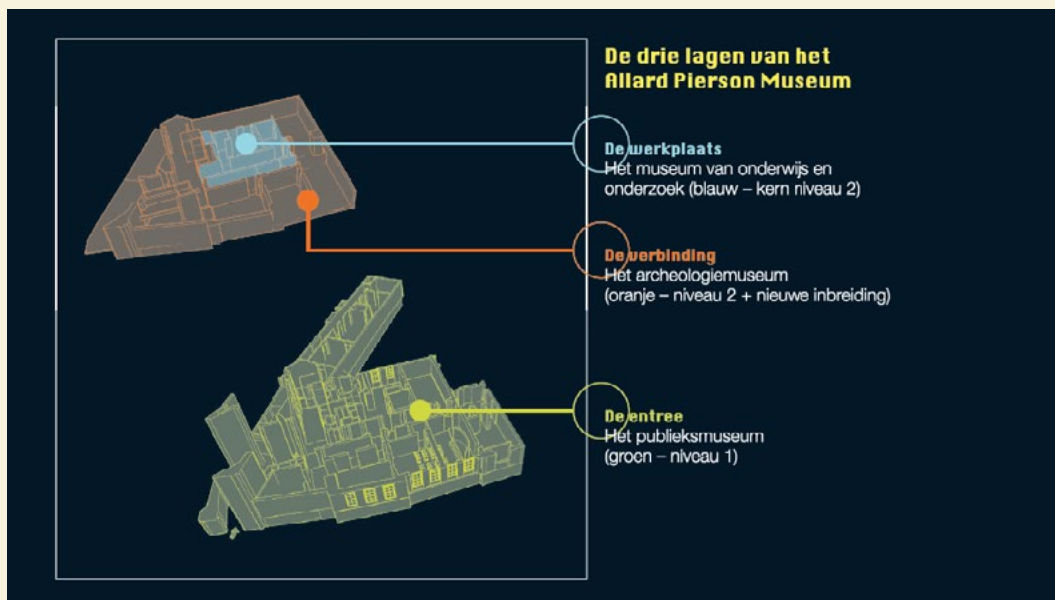
Foto: Monique Kooijmans

Een museumdrieluik

De toekomstvisie van het Allard Pierson Museum komt voort uit de rijke traditie van het museum. Die traditie begon met een particuliere collectie bijeengebracht door C.W. Scheurleer, die dankzij grote maatschappelijke betrokkenheid van de Allard Pierson Stichting in 1934 bij elkaar kon worden gehouden en werd ondergebracht bij de Universiteit van Amsterdam.

Deze combinatie van particulier initiatief, maatschappelijk engagement en wetenschappelijk onderzoek is nog steeds de kern van onze identiteit. En dat zal in de komende jaren meer dan ooit het geval zijn. Het nieuwe museum is er voor het geïnteresseerd publiek, de liefhebber van archeologie en oudheid, de student en de onderzoeker. Met voor elke doelgroep specifieke accenten en uitgangspunten.

Het nieuwe Allard Pierson Museum is opgebouwd uit drie lagen die in elkaar overgaan. De buitenste laag is een toegankelijk publieksmuseum waar je makkelijk binnenstapt. Wie nieuwsgierig is naar meer, loopt door naar de dynamische collectiepresentatie in het archeologiemuseum. En in het hart van het gebouw ligt een transparante werkplaats: een museum voor onderwijs en onderzoek waar het hele proces van onderzoek, restauratie, beheer en behoud, visualisatie en betekenisgeving op de voet gevolgd kan worden. De bezoeker stapt als het ware van de ene dimensie in de andere. Zo houden we onze prachtige collectie vitaal, het museum actueel en de bezoeker geboeid.

Publiek & collectie

Door de vernieuwing in inrichting en presentatieconcept (van een permanente presentatie gaan we naar een dynamische collectiepresentatie) en verdieping van de programmering is het streven om gedurende tien jaar ieder jaar meer bezoekers te trekken. Dit zal leiden tot een gewenste verhoging van de bezoekersaantallen van 100% (van 40.000 naar 80.000). Tegelijkertijd wordt de bijzondere collectie van het museum op een nieuwe manier ingezet om het publiek met de verschillende doelgroepen nóg meer tegemoet te komen.

Het museum staat voor een degelijke, rationele aanpak, met een gefaseerde inbreiding (meer ruimte binnen de grenzen van de rooilijn) van het monumentale gebouw, een aanzienlijke vergroting van het tentoonstellingsoppervlak en van de overige publieksruimten, en een nieuw programmerings- en presentatieconcept.

Het vernieuwingstraject wordt geleid door directeur Wim Hupperetz en begeleid door een stuurgroep onder voorzitterschap van Steph Scholten (directeur Uva Erfgoed), Nol Verhagen (directeur Universiteitsbibliotheek), Gerben Smit (directeur Facility Services), Martijn de Ruiter (Huisvestingsontwikkeling). Er werd vergaderd op 5 december.

Senaat van het Allard Pierson Museum

Voor de vernieuwingsplannen heeft het museum brede steun nodig. Nu de Universiteit van Amsterdam en diverse fondsen bijdragen hebben toegezegd, wil het museum ook steun verwerven bij zijn Vrienden, bij bedrijven en het mecenaat. In januari 2012 is daartoe in samenwerking met de Vereniging van Vrienden de Senaat van het Allard Pierson Museum (SAPM) opgericht. De Senaat van het Allard Pierson Museum is een groep van liefhebbers van kunst en archeologie van de oudheid en van het Allard Pierson Museum, die het museum de komende vijf jaar financieel willen ondersteunen nu het een cruciale vernieuwingsfase ingaat.

SENAAT VAN HET ALLARD PIERSON MUSEUM

Immers, de combinatie van particulier initiatief, maatschappelijk engagement en wetenschappelijk onderzoek is de kern van de identiteit van het museum. Het museum en de Vereniging van Vrienden werken samen bij de werving van Senatoren. Naast een groot aantal bedrijven zijn alle vrienden benaderd om lid te worden en in 2012 hebben zich vijf senatoren aangemeld. Senatoren genieten diverse privileges die hun relatie met het museum bevestigen en versterken. Zij kunnen gebruik maken van de Senaatskamer, de gerenoveerde voormalige directeurskamer van het museum en voorheen de Griffiekamer van De Nederlandsche Bank.

Zie ook <http://www.allardpiersonmuseum.nl/senaat-v4.pdf>

5.1 | Voortgang

In 2012 werden wederom enkele deelprojecten voorbereid in het kader van de vernieuwing van het museum. In februari werd de aanvraag voor een Functionele Aanpassing met betrekking tot de (mindervaliden)lift en de verbouwing van het aanpalende trappenhuis door de Universiteit van Amsterdam gehonoreerd (300.000 euro). In de eerste helft van 2013 vindt de uitvoering hiervan plaats. In april werd het NewMediaLab in de vaste opstelling gerealiseerd met EU-gelden (10.000 euro). In mei-juni werd de Senaatskamer gerenoveerd met steun van het Amsterdams Universiteits Fonds (25.000 euro).

Bij de BankGiro Loterij werd in september 2012 wederom een aanvraag ingediend voor de herinrichting van het museum. Tevens werd bij de Universiteit van Amsterdam een aanvraag ingediend voor een volgende Functionele Aanpassing. Dit betreft onder andere het verplaatsen van de monitorkamer en de kamer van de directeur, en voor het vernieuwen van de vloeren op de gehele begane grond (technische ruimtes en restauratieateliers). Deze plannen zijn inmiddels gehonoreerd en worden in 2013 uitgevoerd. Bovendien werd meegeschreven aan diverse Europese aanvragen.

5.2 | Uitvoering fase 2

Verbouwing NewMediaLab

In april 2012 werd een deel van de vaste opstelling omgevormd tot het NewMediaLab. Dit is een volledig in het museum geïntegreerde, voor publiek vrij toegankelijke ruimte, waar de nieuwste museale toepassingen en virtuele technologieën worden getest en geëvalueerd. Het biedt de museumbezoeker de mogelijkheid om actief kennis te maken met de nieuwste virtuele technologieën. Dit gebeurt in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam (Mediastudies) en V-MusT (Virtual Museum Transitional Network), een groot Europees samenwerkingsverband.

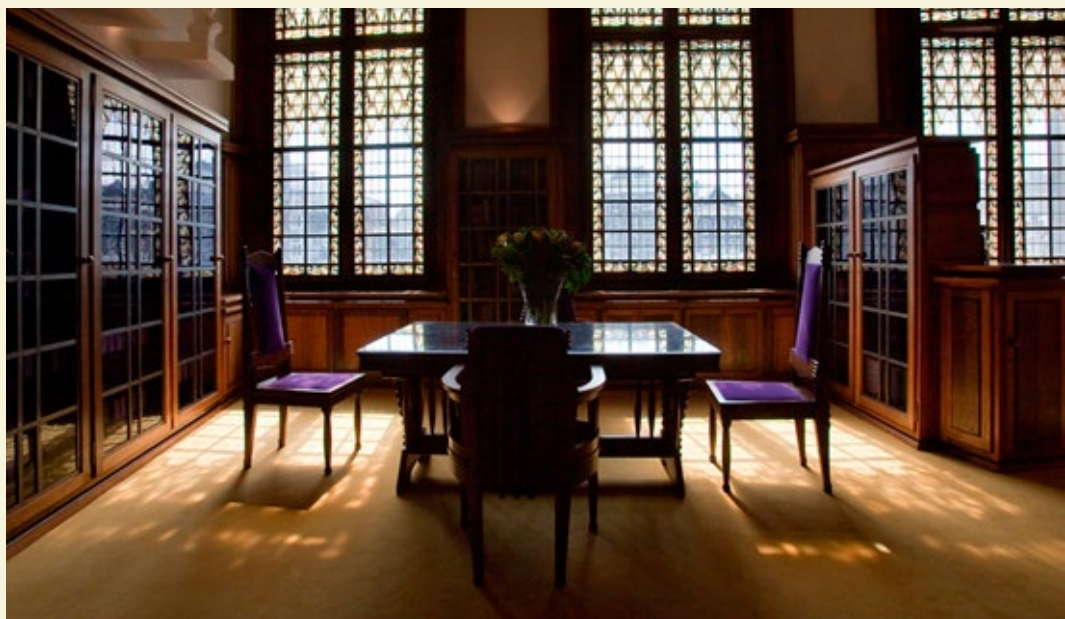
Senaatskamer

Het Amsterdams Universiteitsfonds (AUF) schonk het Allard Pierson Museum in 2012 25.000 euro voor de restauratie van de directiekamer, de voormalig

Griffiekamer van De Nederlandsche Bank. De donatie is afkomstig uit de Jaarfondscampagne 2012 van het AUF.

Het museum is sinds 1976 gevestigd in het voormalig hoofdkantoor van De Nederlandsche Bank aan de Oude Turfmarkt, gebouwd tussen 1865 en 1869. In de Griffiekamer van de bank konden stukken uit het archief worden ingezien. Deze kamer werd in 1922 samen met enkele andere ruimtes in het pand opnieuw ingericht. De betimmering, het glas-in-lood en het meubilair vormen een hechte eenheid. Op basis van oude foto's is vastgesteld dat het meubilair door de Amsterdamse School architect Philip Anne Warners is ontworpen.

Na een volledige restauratie werd de Griffiekamer op 22 juni 2012 in gebruik genomen als Senaatskamer, een ontvangstruimte voor de Senaat van het Allard Pierson Museum. De kamer is opgenomen in het rondleidingenprogramma en is op deze wijze ook toegankelijk voor het grote publiek.

Vorbereiding van verbouwing trappenhuis en aanleg mindervalidenlift

De verbouwing van het trappenhuis tussen het museum en de Bijzondere Collecties en aanleg van een mindervalidenlift aldaar vindt plaats onder leiding van projectleider J. P. Bloem van Facility Services. De werkzaamheden konden pas starten na goedkeuring van de commissie welstand van de Gemeente Amsterdam en met genereuze financiële steun van de Universiteit van Amsterdam en de Steunstichting Allard Pierson Museum.

5.3 | **Werkgroepen**

In het kader van de verdere uitwerking van het vernieuwingsplan zijn vanuit de drie speerpunten ook drie werkgroepen in het leven geroepen. De werkgroep Publieksmuseum houdt zich bezig met de planvorming rondom de publieksfaciliteiten. De werkgroep Archeologiemuseum bereidt de herinrichting van de collectiepresentatie voor en kwam drie keer bij elkaar.

De werkgroep Academisch museum ontwikkelt projecten rondom de verschillende laboratoria die het hart van het museum moeten gaan vormen. Deze laatste werkgroep ontwikkelde een NWO-aanvraag om te komen tot een onderzoeksinfrastructuur waarin de studiecollections van het museum als referentiecollections weer worden verbonden met de datasets van archeologische onderzoeksprojecten in het veld, zoals aanwezig bij het Amsterdams Archeologisch Centrum.

6 | Jaarverslag Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum 2012

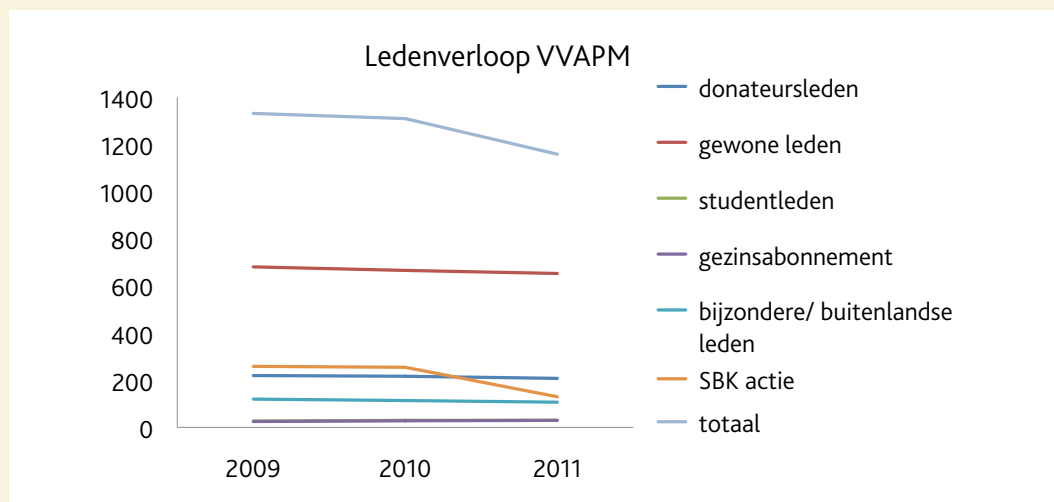
6.1 | Ledenbestand

Ledenbestand

31 december 2012 was het ledenaantal 1060. Dit getal is opgebouwd uit de volgende categorieën:

Donateurleden	123 (208)
Gewone leden	691 (653)
Studentleden	32 (31)
Gezinsabonnement	62 (30)
Bijzondere/buitenlandse leden	103 (117)
SBK-actie lidmaatschap	49 (130)

(De getallen tussen haakjes zijn de getallen van 2011)

Doelstelling

De Vereniging heeft als doel:

- het wekken en stimuleren van belangstelling voor het Allard Pierson Museum te Amsterdam en zijn verzamelingen in het bijzonder en meer in het algemeen voor de kunst van de klassieke oudheid en de antieke culturen van het Nabije Oosten;
- het bevorderen van de bloei van het museum en het behartigen van zijn overige belangen in de ruimste zin.

6.2 | Secretariaat

De secretaris beheert het secretariaat en onderhoudt daarvoor contact met drukkerij Nr. 58, die de ledenadministratie uitvoert. Nr. 58 voert ook al het drukwerk uit voor de vereniging. Van briefpapier tot de nieuwsbrieven en de Allard Pierson *mededelingen*. Mevrouw N. Heijne is enkele uren per week aanwezig op het secretariaat voor de lopende zaken en de ledenadministratie.

6.3 | Schenkingen en aanwinsten

In 2012 heeft de Vereniging een grote financiële bijdrage geleverd voor de aankoop door het Allard Pierson Museum van een miniatuur Etruskisch karretje. Dit karretje (inv. nr. 16.814) werd verworven op de TEFAF antiekbeurs in Maastricht. Het is een grafgift uit de 8ste eeuw v. Chr. en stelt een strijdwagen in het klein voor. Deze aankoop was een mooi slotakkoord bij de succesvolle tentoonstelling 'Etrusken. Vrouwen van aanzien – Mannen met macht'.

6.4 | Publicaties

In 2012 is een dubbeleditie van de Allard Pierson *mededelingen* verschenen: nummer 105/106 in het kader van de tentoonstelling 'Paard & Ruiter'. Daarnaast verscheen in het najaar nr. 107 gewijd aan de verzamelgeschiedenis van de museumcollectie. In december verscheen de publicatie bij de Trojetentoonstelling, deze publicatie kregen de Vrienden i.p.v. het dubbelnummer van de Allard Pierson *mededelingen* die in het voorjaar van 2013 zou moeten verschijnen. Nieuwsbrieven zijn verschenen in april, augustus en november 2012.

6.5 | Activiteiten

Lezingen

Opnieuw is gebleken dat de activiteiten van de Vereniging van Vrienden aansluiten bij de doelstelling van de Vereniging. De activiteiten worden aangekondigd in de nieuwsbrieven. Tevens worden de activiteiten via een digitale mailinglijst kort voor het plaatsvinden nogmaals onder aandacht gebracht. Vooral de lezingen die worden georganiseerd rond de tentoonstellingen mogen zich in een grote belangstelling verheugen.

Er werden dit jaar meer dan 10 lezingen gegeven in de Nina van Leerzaal. De meeste lezingen werden georganiseerd in het kader van de Etruskententoonstelling. Op 19 december vond een speciale lezing plaats door dr. Mirjam Hoijsink en drs. R. van Beek naar aanleiding van de publicatie van Allard Pierson *mededelingen* over verzamelen en het museum.

De Vereniging ondersteunde het Zenobia Congres dat op 3 november werd gehouden naar aanleiding van de Trojetentoonstelling.

De Vereniging steunde het museum door diverse succesvolle aanvragen bij

fondsen te doen. Ook ging er een financiële bijdrage naar het museum voor de openingen van de tentoonstellingen 'Paard & Ruiter' en 'Troje'.

Senaat

De Senaat van het Allard Pierson Museum is een groep van liefhebbers van kunst en archeologie van de oudheid en van het Allard Pierson Museum, die het museum de komende vijf jaar financieel willen ondersteunen. De Vereniging en het museum werken samen bij de oprichting hiervan en in januari is de werving van leden voor de Senaat begonnen. Naast een groot aantal bedrijven zijn alle vrienden benaderd om lid te worden. In 2012 hebben zich vijf senatoren aangemeld.

Vrijwilligers

Ook in 2012 heeft een aantal Vrienden zich weer ingezet voor het museum. Als vrijwillig suppoost waren dat mevrouw A. Bos-Reijnga en mevrouw I. Inees die wekelijks in het museum kwamen. Het bestuur dankt hen hartelijk voor hun inzet voor het museum. Oud-conservator de heer E. Frenkel komt nog wekelijks naar het museum om te assisteren bij het digitaal archiveren van de inventaris van het museum.

6.7 | **Bestuur**

In 2012 was het bestuur als volgt samengesteld: mr. E.E. van der Laan (erevoorzitter), mr. K.E.J. Dijk (voorzitter), drs. R. van Beek (secretaris), mr. H.P.F.E. Bos (penningmeester), prof. dr. J.M. Hemelrijk (bestuurslid voor het leven), drs. V. Boele, mevr. drs. J.J. Jansen, prof. dr. V.V. Stissi, mr. M.P.M. van de Ven en mevr. mr. P.H.E. Voûte. Het bestuur werd ondersteund door J. van der Bijl (financiële zaken). Directeur dr. W.M.H. Hupperetz nam uit hoofde van zijn functie deel aan de bestuursvergaderingen.

Het bestuur kwam vijf keer in vergadering bijeen te weten op 29 maart, 31 maart (algemene ledenvergadering), 13 juni, 20 september en 22 november.

In oktober bereikte ons het bericht dat op 20 oktober Saskia van der Noordaa-Dominicus van den Bussche is overleden. Zij was niet alleen lange tijd secretaris van de Vrienden maar heeft ook op andere vlakken heel veel voor het museum betekend.

6.8 | **Plannen**

In 2013 zal de tentoonstelling *Troje. Stad, Homerus en Turkije* nog tot en met 5 mei te zien zijn. Vanaf 8 maart 2013 zal, in het kader van internationale vrouwendag, op de Griekse afdeling de presentatie *Women for all seasons* te zien zijn.

Op 11 juli 2013 zal de tentoonstelling *Eeuwig Egypte Experience* te zien zijn. Het middelpunt zal worden gevormd door een spectaculaire audiovisuele installatie *Culturama* die de hoogtepunten uit Eeuwig Egypte vertoont op een scherm van 180 graden. Voor het komend jaar staan drie Troje-reizen op het programma, te weten in april, mei en oktober.

Colofon

© Allard Pierson Museum 2013

Redactie: Wim Hupperetz en Paulien Retèl

Opmaak en vormgeving: Sander Pinkse

Fotografie: Monique Kooijmans, Stephan van der Linden, Mike Bink e.a.

 UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Allard Pierson Museum